

การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการเรียนรู้ภาษาจีนกลางที่ใช้
ในชีวิตประจำวัน สำหรับผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

นางณัฐพร เดชชนะสุนทร

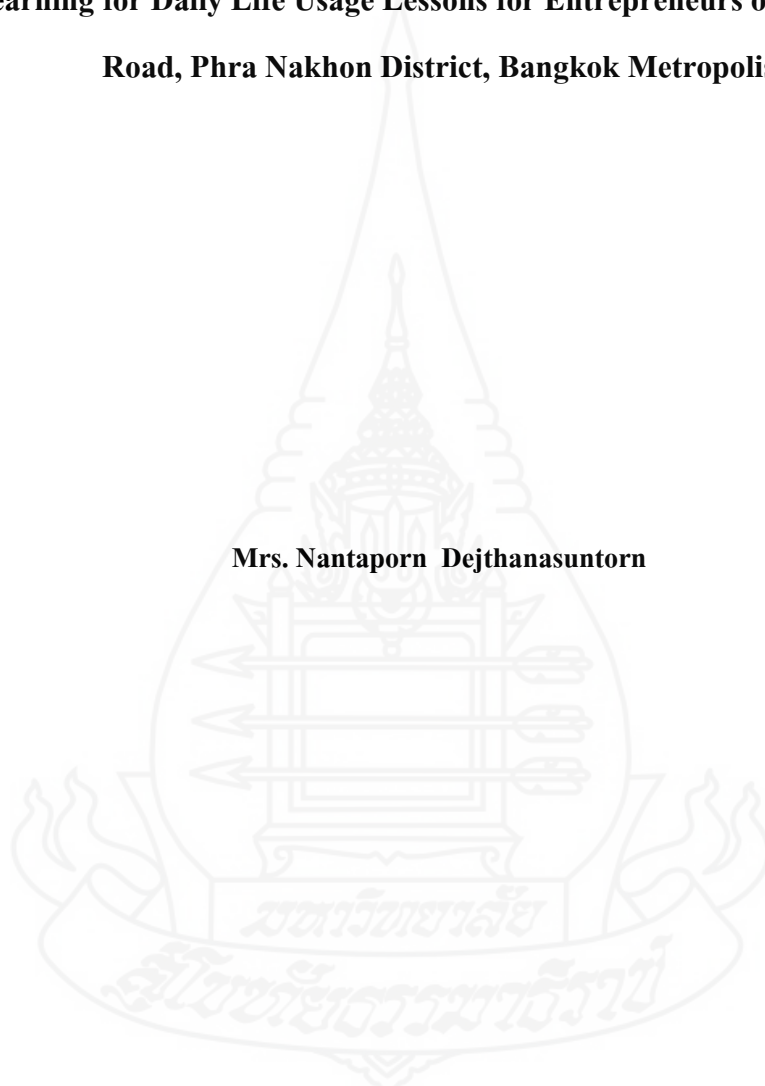

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**A Study of the State, Problems and Needs of Mandarin Chinese Language
Learning for Daily Life Usage Lessons for Entrepreneurs on Kaosarn
Road, Phra Nakhon District, Bangkok Metropolis**

Mrs. Nantaporn Dejthanasuntorn

An Independent Study in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Nonformal Education

School of Educational Studies

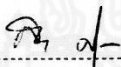
Sukhothai Thammathirat Open University

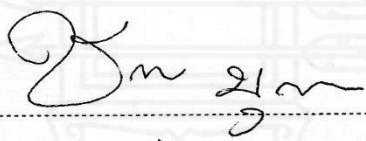
2014

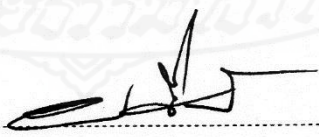
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการเรียนภาษาจีนกลาง
ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล นางฉัญทิพร เคชณะสุนทร
แขนงวิชา การศึกษานอกระบบ
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สารีพันธุ์ สุภวรรณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สารีพันธุ์ สุภวรรณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนกนารถ บุญวิวัฒนะกุล)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้
ในชีวิตประจำวัน สำหรับผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางณัฐพร เดชชนะสุนทร รหัสนักศึกษา 2542900648

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สารีพันธุ์ สุสุวรรณ ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการใช้ภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาปัญหาการใช้ภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และ (3) ศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาสาระภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการธุรกิจประเภทเครื่องเงิน จำนวน 64 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผู้ประกอบการค้าส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาจีนกลางได้ในระดับน้อย วัตถุประสงค์หลักในการใช้ภาษาจีน คือ เพื่อการติดต่อค้าขาย (2) ปัญหาในการการใช้ภาษาจีนกลางมากที่สุดคือ ไม่สามารถทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีนกลางได้ และ (3) ความต้องการด้านเนื้อหาสาระที่ต้องการเรียนมากที่สุดคือ การซื้อขายสินค้าเป็นภาษาจีนกลาง และวิธีเรียนที่ต้องการคือการอบรมระยะสั้น ข้อเสนอแนะในการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าผู้ประกอบการค้าที่สามารถพูดภาษาจีนได้มีจำนวนน้อย จึงควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนภาษาจีนกลาง

คำสำคัญ ภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้ประกอบการ

Independent Study title: A Study of the State, Problems and Needs of Mandarin Chinese Language Learning for Daily Life Usage Lessons for Entrepreneurs on Kaosarn Road, Phra Nakhon District, Bangkok Metropolis

Author: Mrs. Nantaporn Dejthanasuntorn; **ID:** 2542900648;

Degree: Master of Education (Nonformal Education);

Independence Study advisor: Dr. Sareepan Supawan, Associate Professor;

Academic year: 2014

Abstract

The purposes of this study were (1) to study the state of using Mandarin Chinese language in daily life of entrepreneurs on Khaosarn Road, Phra Nakhon District, Bangkok Metropolis; (2) to study the problems of using Mandarin Chinese language in daily life of entrepreneurs on Khaosarn Road, Phra Nakhon District, Bangkok Metropolis; and (3) to study the needs for contents of Mandarin Chinese language in daily life for entrepreneurs on Khaosarn Road, Phra Nakhon District, Bangkok Metropolis.

The research population comprised 64 silverware entrepreneurs on Khaosarn Road, Phra Nakhon District, Bangkok Metropolis. The employed research instrument was a questionnaire. Statistics for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

The research findings showed that (1) the majority of entrepreneurs could speak Mandarin Chinese language at the low level; the main purpose for using Chinese language was for business and communication; (2) the main problem of using Mandarin Chinese language was that they could not use the language for greetings and introducing themselves; and (3) the content for which they had the highest level of needs was that on conversation for selling and buying goods using Mandarin Chinese language; and the needed learning method was to receive training in short courses. As for recommendations from the study, since the number of entrepreneurs who could speak Mandarin Chinese language was still very small, training programs on using Mandarin Chinese language should be provided and the entrepreneurs should be encouraged to learn Mandarin Chinese language.

Keywords: Mandarin Chinese language in daily life, Entrepreneur

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สารีพันธุ์ ศุภวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้ความอนุเคราะห์กรุณาช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่และให้คำแนะนำที่ดีอันเป็นประโยชน์ในการทำงานค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ และรับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาการศึกษาจากระบบ และตามอัยาศัย ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาทิ อาจารย์ ดร.ชนกนา รต บุญวัฒน์กุล รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ตั้งษ์ศรี รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ต้นชะสุรเศรษฐ์ ที่ประสาทวิชา ให้คำปรึกษาแนะนำต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกเป็นเกียรติและซาบซึ้งในความเมตตากรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาจีนทุกท่าน อาทิ อาจารย์ ดร. หทัย แซ่เจี๋ย ดร.พัชนี ตั้งยืนยง ดร. มนตรี เจียมการณขงค์ ที่กรุณาแนะนำตรวจสอบเนื้อหาสาระด้าน ภาษาจีน อีกทั้งให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโทมหบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาจากระบบตาม อัยาศัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนและญาติมิตรตลอดจนบุคคล ใกล้ชิดในครอบครัวของข้าพเจ้า ผู้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและกำลังใจต่างๆ ในงานวิจัยตลอดมา ข้าพเจ้าจะรำลึกความทรงจำอันดีนี้ตลอดไป

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอมอบอานิสงส์ของคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีในงานวิจัยค้นคว้า อิสระครั้งนี้ ให้กับบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ และคณาจารย์ เพื่อทดแทนพระคุณของท่านที่เลี้ยงดูสั่ง สอนให้คำแนะนำมาจนข้าพเจ้าได้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนในระดับปริญญา มหาบัณฑิตในครั้งนี้ไว้ ณ ที่นี้ ด้วยความเคารพยิ่ง

ณัฐพร เดชชนะสุนทร

สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดทางทฤษฎี	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต	6
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ	10
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่	14
แนวคิดทฤษฎีความต้องการ	18
แนวคิดเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร	19
แนวคิดความต้องการเรียนภาษาจีนกลางเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน	20
บริบทของชุมชน	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาจีน	50
ตอนที่ 3 สภาพและความสามารถในการใช้ภาษาจีนกลาง	57
ตอนที่ 4 ความต้องการเรียนรู้ภาษาจีนกลางของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปการวิจัย	60
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	72
ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	73
ประวัติผู้ศึกษา	78

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	48
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกช่วงอายุ	48
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพและตำแหน่ง	49
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	49
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาษาต่างประเทศที่สามารถพูดได้	50
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าร้อยละในด้านความสามารถในการใช้ภาษาจีน	50
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าร้อยละในด้านทักษะในการใช้ภาษาจีน สอบถามจากผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้จำนวน 30 คน	51
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าร้อยละระดับความสามารถในการฟังภาษาจีน	51
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าร้อยละระดับความสามารถในการพูดภาษาจีน	52
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าร้อยละระดับความสามารถในการอ่านภาษาจีน	52
ตารางที่ 4.11 แสดงค่าร้อยละระดับความสามารถในการเขียนภาษาจีน	53
ตารางที่ 4.12 แสดงค่าร้อยละประเภทของภาษาจีนที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถใช้ได้	53
ตารางที่ 4.13 แสดงค่าร้อยละในด้านวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาจีน สอบถามจากผู้ที่ใช้ภาษาจีนได้	54
ตารางที่ 4.14 แสดงค่าร้อยละผลการใช้ภาษาจีนในธุรกิจการงาน	55
ตารางที่ 4.15 แสดงค่าร้อยละความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจ	55
ตารางที่ 4.16 แสดงค่าร้อยละวิธีการเรียนรู้ภาษาจีน คัดจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด	56
ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านสภาพและความสามารถในการใช้ภาษาจีนกลาง	57

ญ

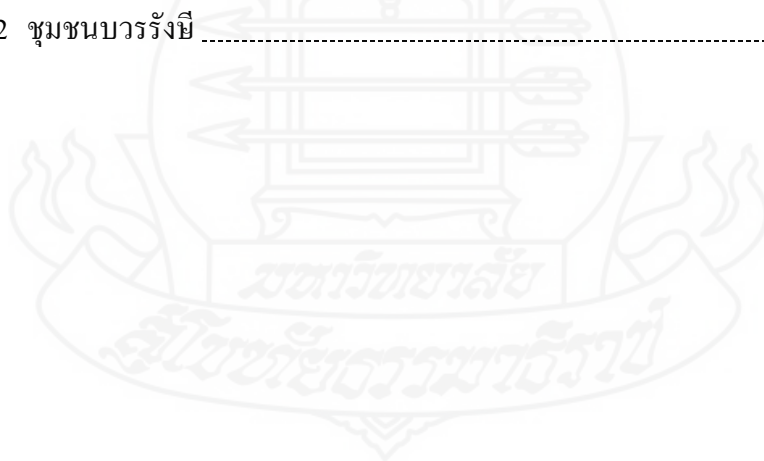
สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้ ภาษาจีนกลางในด้านต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	58

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ถนนข้าวสาร ที่แยกจากถนนจักรพงษ์	27
ภาพที่ 2.2 ชาวต่างชาติที่มาพักบริเวณถนนข้าวสาร	27
ภาพที่ 2.3 บริเวณถนนสิบสามห้าง เกะกลางถนนบริเวณถนนสิบสามห้าง	28
ภาพที่ 2.4 ถนนรามบุตรีในปัจจุบัน เป็นถนนที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาพักอาศัย ตามเกสต์เฮาส์	29
ภาพที่ 2.5 ถนนพระสุเมรุ ถ่ายจากสี่แยกด้านถนนพระอาทิตย์ทางขวามือแยกไป ถนนจักรพงษ์	29
ภาพที่ 2.6 พิพิธบางลำพู	30
ภาพที่ 2.7 ห้องนิทรรศการเกี่ยวกับกรมธนารักษ์	31
ภาพที่ 2.8 อุปกรณ์การอนุรักษ์โบราณวัตถุมีค่า	31
ภาพที่ 2.9 ห้องจัดแสดง “ย่านตรอกบอกเรื่องเก่า” มีของดีจากหลายชุมชนมาจัดแสดงไว้	33
ภาพที่ 2.10 ต้นลำพูจำลองที่ใช้กิ่งก้านจริงของต้นลำพูร้อยปีที่ยังคงเหลืออยู่มาประกอบ	34
ภาพที่ 2.11 บริเวณถนนตะนาว	35
ภาพที่ 2.12 ชุมชนบวรรังษี	35

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันดีว่าปัจจุบัน จากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และ วัฒนธรรมส่งผลทำให้สาธารณรัฐประชาชนจีนมีบทบาทในประชาคมโลกเป็นอย่างมาก ดังจะเห็น ได้จากการที่องค์การสหประชาชาติได้จัดให้ภาษาจีนกลางเป็นหนึ่งในห้าภาษาหลักที่ใช้ในการ ติดต่อสื่อสารขององค์การสหประชาชาติ และด้วยความสำคัญของภาษาจีนกลางในเวทีโลกนี้เองที่ ส่งผลให้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาต่างประเทศในอันดับต้นๆ ที่ได้รับความสนใจจากผู้เรียนภาษาใน หลายประเทศทั่วโลกไม่น้อยไปกว่าภาษาสำคัญอื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน หรือภาษาญี่ปุ่น และในทุกวันนี้จีนไม่เพียงเป็นประเทศที่มีประชากร 1,300 ล้านคน ประมาณ 20% ของประชากรโลก GDP ยังอยู่ที่ 2.7 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็น 6% ของ GDP โลก ฉะนั้นจึงถือเป็นตลาดใหญ่ ปัจจุบันการส่งออกจากไทยไปจีนก็ขยายตัวมากกว่าประเทศ อื่น และจีนยังมีนโยบายขยายการลงทุนมายังประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ไม่เว้นแม้แต่ตะวันออกกลาง (OPEC) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชีย ฉะนั้น ภาษาจีนจึงมีความสำคัญสำหรับการติดต่อสื่อสารกับ คนจีนในปัจจุบันและอนาคต

อนึ่ง ในวาระที่ไทยจะเข้าร่วมประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558 มีการจัดตั้งเขตการค้า เสรี เพื่อความร่วมมือกันของอาเซียน 10 ประเทศ กับประเทศต่างๆ อาทิ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนจีน ประเทศอินเดีย ประเทศเกาหลี ประเทศญี่ปุ่น ฯลฯ และจากการที่ เศรษฐกิจโลกขยายตัวและเชื่อมถึงกันแบบทุกมุม โลกแต่ก็เป็นเชิงการแข่งขันเสรี ทำให้ความ ต้องการใช้ภาษาสากลเพื่อติดต่อสื่อสารในภาคธุรกิจมีมากขึ้นอย่างยิ่งยวดและต่อเนื่อง ประกอบกับ นักธุรกิจชาวจีนส่วนใหญ่ยังไม่สันทัดภาษาอังกฤษเท่าไร ทำให้นักธุรกิจในประเทศต่างๆ ทั่วโลก จำเป็นต้องศึกษาภาษาจีนกลางเพิ่มเติมเพื่อเป็นหนทางเสริมความเข้าใจในการสื่อสารและติดต่อ ธุรกิจกับชาวจีนให้เข้าใจถูกต้องมากยิ่งขึ้น ซึ่งแม้แต่อารยประเทศในยุโรปและอเมริกาที่เช่นกัน นอกจากจะศึกษาภาษาอังกฤษและภาษาประจำชาติแล้ว ต่างหันมาสนใจศึกษาและสนับสนุนการ เรียนรู้ภาษาจีนกลางเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น กระแสความต้องการศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนกลางในประเทศไทย นับวันจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นเท่าทวีคูณ ได้มีการณรงค์เปิดและเพิ่มการเรียนการสอนภาษาจีนกลาง ด้วยความร่วมมือกันทั้งในภาครัฐและเอกชน นับตั้งแต่จีนได้เปิดสัมพันธ์ไมตรีกับไทยตลอดมา

สำหรับถนนข้าวสารย่านบางลำพูในเขตพระนครกรุงเทพ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งเศรษฐกิจที่เลื่องชื่อของไทยที่ชาวต่างชาติรู้จักดีและมักมาเที่ยวชมติดต่อซื้อขายสินค้าต่างๆ ประเภท เครื่องเงิน เครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย ของที่ระลึก และเข้าพัก กิน ดื่ม เที่ยว ฯลฯ กับร้านค้า โรงแรม เกสต์เฮาส์ และสถานบันเทิงที่ตั้งอยู่ในย่านนี้จึงเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของไทยที่ผู้ประกอบการทั้งหลายในบริเวณนี้จำเป็นต้องมีทักษะการเจรจาและใช้ภาษาสากลหรือต่างชาติในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวและพ่อค้าที่เข้ามาติดต่อด้วยตลอดเวลา โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงต้องการที่ต้องเรียนรู้ภาษาจีน เพื่อมาใช้ในวิชาชีพและใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการ ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจที่จะสำรวจและวิจัยถึงปัญหาและความต้องการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยสามารถยังประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนกลางสำหรับผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้ภาษาจีนกลางที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการ

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาสาระของภาษาจีนกลางของผู้ประกอบการ

3. กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ทฤษฎีแนวคิดการเรียนรู้หรือการศึกษาตลอดชีวิต แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการแนวคิดเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาภาษาจีนกลางเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน บริบทชุมชนถนนข้าวสาร และประมวลเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

มุ่งเน้นร้านค้าที่เป็นผู้ประกอบการค้าขายติดต่อกับชาวต่างชาติ ที่ตั้งอยู่บนถนนข้าวสารและตะนาวไวย่านบางลำพูนี้ โดยเฉพาะร้านเครื่องเงินซึ่งมีจำนวนมากที่สุดในย่านนี้ และได้รวมตัวจัดตั้งเป็นชมรมเครื่องเงิน

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร คือ ผู้ประกอบการค้าขายสินค้า หรือ ผู้ดำเนินธุรกิจที่ตั้งอยู่บนถนนข้าวสารและตะนาวไวย่านบางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะชมรมเครื่องเงิน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจประเภทเครื่องเงิน ที่เป็นสมาชิกชมรมเครื่องเงิน ถนนข้าวสารและเพื่อน จำนวน 64 คน ซึ่งมาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

- 5.1 ผู้ประกอบการ หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการค้าย่านบางลำพู ซึ่งที่ตั้งร้านค้าอยู่บนถนนตะนาวและถนนข้าวสาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- 5.2 ภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง ภาษาแมนดารินหรือภาษาจีนกลางที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการติดต่อสื่อสารในวิชาชีพทุกวันกับลูกค้าที่เป็นชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนกลางในการสื่อสารซึ่งกันและกันในชีวิตประจำวัน
- 5.3 สภาพปัญหา หมายถึง สภาพคุณสมบัติหรือภูมิความรู้ในภาษาจีนกลางกลุ่มผู้ประกอบการค้าย่านบางลำพู
- 5.4 ความต้องการ หมายถึง ความต้องการเรียนรู้ในเนื้อหาภาษาจีนกลางที่ต้องการใช้เพื่อวิชาชีพในชีวิตประจำวันของกลุ่มผู้ประกอบการค้าย่านบางลำพู
- 5.6 ผู้ประกอบการค้า หมายถึง ผู้ดำเนินธุรกิจค้าขายต่างๆ ที่ประกอบการอยู่บนถนนข้าวสารและตะนาว โดยเฉพาะกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจค้าขายเครื่องเงินซึ่งมีมากที่สุดในพื้นที่นี้

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 6.1 ทำให้ทราบถึงปัญหาความต้องการเรียนภาษาจีนกลางที่จำเป็นต้องใช้ใน ชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการ
- 6.2 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการสร้างบทเรียนและเนื้อหาภาษาจีนกลางที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม
- 6.3 ผลการวิจัยสามารถยังประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนกลาง สำหรับผู้ประกอบการค้าโดยทั่วไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานค้นคว้าอิสระในหัวข้อวิจัยเรื่อง “ปัญหาและความต้องการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพฯ” นี้ ผู้วิจัยได้ค้นหารวบรวมวรรณกรรมแนวคิด เอกสาร หนังสือ และบทความ ทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ อาทิ แนวคิด ทฤษฎีทางการศึกษา ประวัติ และสภาพทั่วไปของพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนและประกอบงานวิจัยขึ้นนี้ให้มีคุณภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีหัวข้อของรายละเอียด แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต
  - 1.1 ความหมายของการเรียนรู้หรือการศึกษาตลอดชีวิต
  - 1.2 หลักการความสำคัญในการศึกษาตลอดชีวิต
  - 1.3 ลักษณะและรูปแบบของการศึกษาตลอดชีวิต
2. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ
  - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษานอกระบบ
  - 2.2 หลักการและรูปแบบลักษณะของการศึกษานอกระบบ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่
  - 3.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่
  - 3.2 หลักการแนวทางและลักษณะรูปแบบของการศึกษาผู้ใหญ่
4. แนวคิดทฤษฎีความต้องการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร
6. แนวคิดความต้องการเรียนภาษาจีนกลางเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน
7. บริบทของชุมชน
  - 7.1 อาณาเขตและประวัติความเป็นมา
  - 7.2 สถานที่สำคัญ ถนน และชุมชน
  - 7.3 สภาพการประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 การศึกษาภาษาจีน

8.2 ภาษาจีนกลางในภาคธุรกิจและชีวิตประจำวัน

8.3 หลักสูตรและการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนกลาง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต

ในยุคของโลกแห่งโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีความเจริญในทุกด้าน ทั้งเทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างรวดเร็ว มนุษย์ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาที่มีอิทธิพลกับชีวิต ต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งชีวิตประจำวันในปัจจุบัน และอนาคตอย่างมหาศาล จึงจำเป็นต้องมีการจัดการปรับปรุงรูปแบบและพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อการแก้ปัญหา และปรับตัวในการดำรงชีวิตให้อยู่รอดได้อย่างมีคุณภาพที่สุด รัฐบาลได้มีมาตรการปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแก่ผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ หลักสูตร เนื้อหา ระบบ และรูปแบบ เป็นต้น เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ และการศึกษาตลอดชีวิตแก่ประชาชน

1.1 ความหมายของการเรียนรู้หรือการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาทางเลือกซึ่งมีขอบวงการเรียนรู้ที่ให้ผลกับผู้เรียนตลอดชีวิต (life long education) ซึ่งเริ่มตั้งแต่แรกเกิดถึงบั้นปลายชีวิต โดยมีระบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นทั้งเวลา สถานที่ อายุ เพศและวัย ตลอดจนเนื้อหา เป็นการศึกษาต่อเนื่อง ผสมผสาน บูรณาการ ทั้งระดับ วิธี และเนื้อหา ทุกสาขา ทุกประเภท ทุกองค์ความรู้ รวมถึงศิลปะ และวัฒนธรรมที่เป็นไปตามธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาคุณภาพของชีวิตของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้สมบุรณ์ ผู้พิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

นักการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตไว้มากมาย เช่น

สุมาลี สังข์ศรี (2543) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง ภาพรวมของการศึกษาทุกประเภทที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้ปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคลและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

สุนทร สุนันท์ชัย (2548) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์จากเกิดจนตาย มุ่งเน้นการพัฒนาให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงใน

โลกปัจจุบันและพัฒนาต่อเนื่องให้เต็มศักยภาพในแต่ละบุคคล เป็นการศึกษาที่เกิดจากแรงจูงใจที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ และไม่เป็นทางการ

เดฟ (Dave 1976) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) หมายถึง แนวคิดที่รวมการศึกษาในระบบ โรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบ โรงเรียน (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ให้มีการประสานสัมพันธ์กัน ทั้งในด้านของความต่อเนื่องในช่วงชีวิตคนตั้งแต่วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ จนถึงวัยชรา ส่วนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เป็นการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก เพราะผู้ใหญ่มีการสั่งสมประสบการณ์มากกว่าเด็ก ดังนั้นแนวทางการเรียนการสอนที่ใช้ต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อธรรมชาติของผู้ใหญ่ คือต้องรู้ตามหลักการศึกษผู้ใหญ่

อาชัญญา รัตนอุบล (2550) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการพัฒนามนุษย์ให้สามารถปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน และพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นการศึกษาที่เกิดจากแรงจูงใจในการเรียนรู้ของตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ทั้งที่อยู่ในระบบ นอกระบบ และไม่เป็นทางการ

1.2 หลักการความสำคัญในการศึกษาตลอดชีวิต

ดังที่ทั่วโลกได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญที่จำเป็นจะต้องพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ใหม่ๆ ในด้านการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เจริญเติบโตแบบก้าวกระโดดของเทคโนโลยีสารสนเทศในสังคมโลกปัจจุบัน เป็นเหตุให้หลายประเทศทั่วโลก อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร เกาหลีใต้ จีน เวียดนาม รวมถึงประเทศไทย มีมาตรการการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านทักษะความรู้ ทักษะคิด ค่านิยม และคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชาติ ให้ทุกคนได้รับโอกาสมีการศึกษาในระดับสูงที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกโลกาภิวัตน์อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทยมีแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มีการประกาศใช้ และมีร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 – 2551 เป็นกฎหมายที่ใช้เป็นกรอบในการปฏิรูปการศึกษา กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่2 มาตรา4 (พ.ศ.2545) ได้ให้นิยามการศึกษาตลอดชีวิตว่า “เป็นการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2543:2) กล่าวว่าการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการผสมผสานใน 2 มิติคือ มิติที่1 เป็นการพิจารณาในแนวตั้งว่าการศึกษามีความจำเป็นแก่บุคคลในทุกช่วงชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่เฉพาะเมื่อบุคคลอยู่ในวัยเรียนเท่านั้น มิติที่2 เป็นการพิจารณาในแนวนอนว่า

การศึกษากับชีวิตเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกัน การศึกษา หรือการเรียนรู้ จึงควรผสมผสานให้เข้ากับการดำเนินชีวิต

สุนทร สุนันทชัย (2544) กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิตไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านปรัชญา การศึกษาตลอดชีวิตมีความจำเป็นเพราะมนุษย์ต้องปรับตัวและควบคุมให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในทุกสิ่งอย่างเหมาะสม ซึ่งการศึกษาตลอดชีวิตเป็นเครื่องมือให้มนุษย์พัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์
2. ด้านจิตวิทยา การศึกษาตลอดชีวิตมีความจำเป็นเพราะการเรียนรู้มิได้จำกัดด้วยผู้ใหญ่ก็สามารถเรียนรู้ได้ ความสามารถบางอย่างอาจเสื่อมลงเมื่ออายุสูงขึ้น เพราะขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม การศึกษาตลอดชีวิตมีความจำเป็นเพราะบุคคลควรได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักเลือกสรรสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนเองในสังคมยุคปัจจุบัน
4. ด้านเศรษฐกิจ การศึกษาตลอดชีวิตมีความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพ และเพื่อความต่อเนื่องให้ทักษะที่มีอยู่ได้รับการยกระดับให้ทันสมัยอยู่เสมอ

อัญชลี ธรรมาวิธีกุล (2551) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะช่วยให้คนเราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นคนเราต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ยิ่งเราเชื่อว่าคนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เรายิ่งต้องสนับสนุนส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยใช้การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นปัจจัยในการเรียนรู้ เพื่อการสร้างสรรค์ปัญญาและรู้จักแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน

ทั้งนี้ รัฐบาลไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ผลักดันกระบวนการทางกฎหมายพร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดยุทธศาสตร์และกลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตให้แก่ประชาชน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้มีกรอบและหลักการ และสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ดังนี้

1. สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีนวัตกรรมการเรียนรู้

2. การเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดขึ้นและมีการเรียนรู้ตลอดเวลา ตลอดช่วงอายุของผู้เรียน
3. ทุกคนมีสิทธิและเสมอภาคในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. การเรียนรู้มีความสำคัญและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตอันมีสุขของผู้เรียน
5. ผู้เรียนมี โอกาสและทางเลือกในการเรียนรู้ด้วยวิธีและรูปแบบที่มีหลากหลายมีคุณภาพ และยืดหยุ่นตามความต้องการ
6. การเรียนรู้เกิดได้ในทุกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
7. แหล่งการเรียนรู้คือทุกหนแห่งในสังคม
8. ทุกฝ่ายในสังคมต้องร่วมรับผิดชอบในการจัดและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ปวงชน
9. การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการบูรณาการการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบคือ ในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัยเข้าด้วยกัน
10. คุณภาพการเรียนรู้ต้องขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง
ฉะนั้น การศึกษาตลอดชีวิตจึง เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่สำคัญ ซึ่งมุ่งเน้นให้ประชาชนมีสิทธิและโอกาสรับการศึกษาอย่างเสมอภาคและต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น ด้วยการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการศึกษาให้กับบุคคลทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่จำกัดอายุ เพศ และระดับการศึกษา เพื่อให้ได้รับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และเจตคติ ตลอดทุกช่วงวัยของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย เป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษา ให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นลักษณะของการศึกษาตลอดชีวิต อันจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้บุคคลได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และการเรียนรู้ที่นั้นเกิดจากแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะเรียนด้วยตนเองโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทุกประเภท ทั้งแบบในระบบ (Formal) นอกระบบ (Non-formal) และไม่เป็นทางการหรือตามอัธยาศัย (Informal)

1.3 ลักษณะและรูปแบบของการศึกษาตลอดชีวิต

จากความหมายและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้หน่วยงานทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษารูปแบบต่างๆ ทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึกหลายรูปแบบเป็นผลรวมของทั้ง 3 ระบบ (ใน นอก และตามอัธยาศัย) โดยมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายคือ กสศ. เป็นแม่ข่ายในการจัดการ และมีเครื่องมือคือพระราชบัญญัติการศึกษาต่างๆ ให้การรองรับ
ลักษณะ องค์ประกอบ และรูปแบบของการศึกษาตลอดชีวิตที่สำคัญ มีดังนี้ (สุมาลี ตั้งศรี 2544)

1. การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) คือ จัดอย่างเป็นระบบ ชัดเจน มีลำดับชั้นเรียนตามอายุ มีหลักสูตร ระยะเวลา การลงทะเบียน วัดและประเมินผล และมีการ รับประกาศนียบัตรเพื่ออนาคต

2. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) คือ การจัดการ ศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียน มีการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหลายรูปแบบ มีหลักสูตรระยะเวลา ลงทะเบียน และ ประเมินผล เพื่อรับประกาศนียบัตร แต่ไม่จำกัดอายุ เน้นการแก้ปัญหาและการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

3. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) คือ การจัดการศึกษาที่เป็น การเรียนรู้ตามวิถีชีวิตจากประสบการณ์ เพื่อเพิ่มพูนทักษะและคุณภาพชีวิต ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลา เรียนแน่นอน ไม่จำกัดอายุ เรียนตามความสนใจ เพื่อเพิ่มความรู้และนันทนาการ

การศึกษาตลอดชีวิตจึงเป็นแนวทางการศึกษาที่ครอบคลุมการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และไม่เป็นทางการ จากทุกแหล่งความรู้ในชุมชน สังคม และเกิดขึ้นได้ทุกที่ โดยไม่จำกัด เวลาสถานที่ และเป็นการศึกษาที่สัมพันธ์กับชีวิตและผสมผสานกลมกลืนกับการดำเนินชีวิตของ บุคคลแต่ละช่วงอายุ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ

การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นอีกรูปแบบหนึ่งในระบบการศึกษาของไทย ที่ ครอบคลุมถึงประสบการณ์เรียนรู้ทุกชนิดที่บุคคลได้รับ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติจาก สังคมหรือได้รับจากการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการศึกษาในโรงเรียนปกติ เพื่อเปิดโอกาสให้ บุคคลที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนได้แสวงหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกอาชีพ หรือพัฒนาความรู้เฉพาะเรื่อง ฯลฯ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษาน อกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้น จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อแนวคิดหรืออุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยการบูรณาการ ระหว่างปัญญาธรรม ศิลธรรม และวัฒนธรรมมามุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสังคม พัฒนาความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ และเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิต ให้สามารถพึ่งพาตนเอง รู้ทันการเปลี่ยนแปลง เป็นหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน

2.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษานอกระบบ

สำหรับความหมายของการศึกษานอกระบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่าเป็นการศึกษาที่มีการยืดหยุ่นในการกำหนดความมุ่งหมายรูปแบบและวิธีจัดการ ระยะเวลาและการประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ยังมีนักการศึกษาที่มีชื่อเสียง ต่างแสดงความคิดเห็นถึงความหมายของการศึกษานอกระบบไว้หลากหลาย เช่น

ฟิลลิป คูมส์ (Philip Coombs 1973) ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกระบบโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาพื้นฐานให้กับประชาชนให้สามารถอ่านออก เขียนได้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตครอบครัว เสริมความรู้ เสริมทักษะในด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ เพื่อพัฒนาอาชีพ ให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ และเพื่อพัฒนาปรับปรุงชุมชนให้มีชีวิต ความเป็นอยู่ดียิ่งขึ้น กิจกรรมที่จัดอาจเป็นเอกเทศหรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่นๆ ก็ได้ เพื่อให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

อัญญา รัตนอุบล (2542) ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบเป็นกิจกรรมทางการศึกษาและมวลประสบการณ์ความรู้ใดๆ ก็ตาม ที่จัดโดยสถาบัน หน่วยงาน หรือบุคคล นอกเหนือจากการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ ที่พึงประสงค์ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย

สุมาลี สังข์ศรี (2545) ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบเป็นกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบที่จัดให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ได้รับความรู้และข่าวสารที่เป็นข้อมูลปัจจุบันด้านต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ยูเนสโก (Unesco 2006) ให้คำจำกัดความว่า การศึกษานอกระบบเป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาที่ไม่ตรงกับการศึกษาอย่างเป็นทางการ การศึกษานอกระบบเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษาและให้ความสำคัญกับคนทุกเพศทุกวัย อาจครอบคลุม โปรแกรมศึกษาผู้ใหญ่ การให้ความรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่ไม่สามารถไปโรงเรียน ทักษะการดำเนินชีวิต ทักษะการทำงานและวัฒนธรรมทั่วไป โปรแกรมการศึกษานอกระบบไม่จำเป็นต้องดำเนินตามระบบการศึกษาแบบชั้นชั้นบันได อาจมีระยะเวลาแตกต่างและอาจไม่มีปริญญาบัตรรับรองความสำเร็จในการเรียนรู้

โรเจอร์ส (Rogers 2004) ได้กล่าวถึงการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่าเป็นการศึกษาทุกอย่างที่อยู่นอกระบบปกติ และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการศึกษาได้

ฉะนั้น การศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงหมายถึง กิจกรรมหรือโครงการที่บุคคล สถาบัน หรือองค์กรจัดขึ้น โดยไม่ได้ดำเนินการตามระบบการศึกษาแบบชั้นเรียน ไม่เน้นใบปริญญาบัตร แต่มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้ที่ยขาดโอกาสอยู่ในระบบโรงเรียนปกติได้เรียนรู้ มีเสรีภาพที่จะเลือกเรียน โดยตั้งอยู่ในเหตุผลที่ดี เพื่อตอบสนองความสนใจและต้องการของผู้เรียน เป็นการศึกษาที่ยอมรับในความแตกต่างของผู้เรียนและยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ ระยะเวลา วิธีการจัดและวัดประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญ ส่วนเนื้อหานั้นต้องตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มผู้เรียน

2.2 หลักการและรูปแบบลักษณะของการศึกษานอกระบบ

สุมาลี สังข์ศรี (2545) ได้เสนอหลักการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีหลักการสำคัญที่ใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. หลักเสมอภาค ให้โอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะผู้พลาดโอกาสจากการศึกษาในระบบ
2. หลักกระจายโอกาส ต้องหาวิธีกระจายศึกษานอกระบบไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึงแม้โรงเรียนจะอยู่ห่างไกล
3. หลักต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ควรจัดให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมเมื่อใดก็ได้เรียนเสมอ
4. หลักความยืดหยุ่น ควรมีความยืดหยุ่นในกฎเกณฑ์ต่างๆ เช่น หลักสูตร ระยะเวลา สถานที่ และเนื้อหา ต้องมีความยืดหยุ่นที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและชุมชน
5. หลักการสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งนอกระบบโรงเรียนมุ่งเน้นการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อน จึงจะกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมได้
6. หลักความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต เนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับสภาพและปัญหาในชีวิตจริง เพื่อกลุ่มเป้าหมายสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตจริง
7. หลักความหลากหลายทั้งประเภทของกิจกรรมและวิธีการ เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างหลากหลายในเรื่องอายุ พื้นฐานความรู้ความสนใจ
8. หลักความเป็นประชาธิปไตย การร่วมกิจกรรมต้องมีอิสระในการเลือกตามความสนใจในด้านวิธีการ เวลา ความพร้อม ความสะดวก หยุดพักและกลับเข้าเรียนได้ตามที่จำเป็น
9. หลักการมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมนอกระบบโรงเรียน มิได้จำกัดเฉพาะในสถานศึกษา
10. หลักการพึ่งพาตนเอง เพื่อผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่เรียนนั้นไปใช้ในการดำเนินชีวิตและปรับปรุงในวิชาชีพเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองได้อย่างเหมาะสมได้ผล

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2531) อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการศึกษานอกระบบ

โรงเรียนว่า

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม
2. การศึกษานอกระบบโรงเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่ง สืบเนื่องจากการได้รับความรู้นั้นๆ
3. การจัดกิจกรรมการวิจัยของการศึกษานอกระบบโรงเรียนมักก่อให้เกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญ และทักษะ กระบวนการความรู้ ความสามารถในการเป็นผู้นำชุมชน
4. การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีลักษณะที่ยืดหยุ่น สามารถก่อให้เกิดนวัตกรรมต่างๆ ทางการศึกษาโดยง่าย
5. การวิจัยที่เกิดขึ้นของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่วนมากเสียค่าใช้จ่ายไม่มาก และผู้เรียนต้องช่วยเหลือตนเองอยู่บ้าง
6. การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการวิจัยที่ใกล้ชิดกับจุดประสงค์ในการนำไปใช้ เพราะเป็นวิจัยที่ริเริ่มเพื่อให้ตรงความต้องการของผู้เรียน
7. การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นวิธีการพยายามจะใช้ประโยชน์จากการศึกษาให้มากที่สุด โดยการฝึกฝนความรู้ความชำนาญที่เรียนจากในระบบโรงเรียนมาสร้างเสริมและฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น

สนอง โลหิตวิเศษ (2544: 13) กล่าวว่า การดำเนินการนอกระบบโรงเรียนกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ มีวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้ ความคิด ทักษะหรือการเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งฟอร์ดแฮมเห็นว่าการศึกษาอกระบบมีคุณลักษณะหลักๆ 4 ประการ คือ

1. สัมพันธ์กับความต้องการของกลุ่มย่อยโอกาส
2. เกี่ยวข้องกับบุคคลเฉพาะกลุ่ม
3. มีจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน
4. มีความยืดหยุ่นในองค์กรและวิธีการ

หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต คือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือ กสศ. เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาแก่คนไทยให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ให้มีอาชีพที่ยั่งยืน ให้มีความสุขตามสภาพ และมีความปลอดภัยในสังคม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยการประกาศใช้หลักสูตร

การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 ที่มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ให้ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2539 (กสน. ปวช.) โดยกำหนดสาระเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผล ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านจิตใจให้มีคุณธรรมควบคู่ไปกับการเรียนรู้ และสร้างภูมิคุ้มกันและจัดการองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่โครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งสาระ เวลา และเนื้อหาอย่างบูรณาการ สอดคล้องกับวิถีของบุคคลในชุมชนและสังคม
  2. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอน ผลการศึกษาที่ได้เรียนรู้จากนอกระบบและตามอัธยาศัย
  3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนให้ต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
  4. ส่งเสริมภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น กสน. เป็นต้น
- สรุปว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาทุกรูปแบบที่อยู่นอกเหนือระบบปกติ เป็นการศึกษาที่จัดให้กับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้เรียนทุกเพศทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกชุมชนและภูมิภาค โดยมีจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนที่ชัดเจน แต่ไม่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แน่นอน มีความยืดหยุ่นหลากหลาย มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เป็นการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจัดโดยบุคคล สถาบัน หน่วยงาน ฯลฯ ก่อให้เกิดทักษะความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด และค่านิยมที่ดี โดยเฉพาะผู้ใหญ่วัยทำงาน ที่ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษนี้อย่างมีคุณภาพ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่

3.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่

ผู้ใหญ่คือคนหนุ่มสาวที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึง นักศึกษาสายสามัญและสายอาชีพทุกระดับการศึกษาที่มีอายุระหว่าง 25-50 ปี ซึ่งสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่เริ่มปรากฏครั้งแรกจากนักการศึกษาผู้ใหญ่ชื่อ Dusan Savicevic ชาวยูโกสลาเวีย ได้เสนอแนวคิด Andragogy ให้วงการศึกษาในอเมริกา ต่อมา Knowles ใช้คำว่า Andragogy เขียนบทความในวารสาร Adult Leadership ในปีพ.ศ. 1986 ให้ความหมายคำว่า Andragogy ว่าคือศิลป์และศาสตร์ในการสอนผู้ใหญ่

ความหมายการเรียนรู้ของผู้ใหญ่คือ ผู้ใหญ่คือผู้ที่มีวุฒิภาวะและความรับผิดชอบ ต่อตนเอง สังคม และชุมชน เป็นผู้ที่ยอมรับบทบาทตนเองทางสังคม มีความพร้อมและประสบการณ์ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแรงจูงใจเป็นปัจจัยดังที่การศึกษาหลายๆ ท่าน ได้แสดงความเห็นต่างๆ เช่น

Knowles ได้ให้ความหมายการศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Education) ว่ามีความหมายดังนี้

1. เป็นกระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
2. เป็นกิจกรรมที่จัดโดยสถาบันต่างๆ เพื่อให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาได้บรรลุ

ความสำเร็จ

3. เป็นการผสมผสานของขบวนการและกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติของบุคคล หน่วยงาน สมาคม หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อการพัฒนาและขยายโอกาสให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้สู่อารยธรรมของสังคม

อุนดา นพคุณ (2527) กล่าวว่า ความสำคัญในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะเกิดขึ้นโดยองค์ประกอบในการเรียนรู้ ต้องมีส่วนร่วม หรือเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งด้านความรู้สึก นึกคิด และการเรียนรู้ นั้นต้องเกิดด้วยตัวผู้เรียนเอง

ลินเดอแมน (Lindeman 1926) ได้แสดงความเห็นในการศึกษาผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. ผู้ใหญ่สนใจอยากเรียนรู้ต่อเมื่อมีความต้องการจะเรียน
2. การจัดการการเรียนการสอนในผู้ใหญ่ความมุ่งเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นสำคัญ โดยการทำการสำรวจเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ที่แท้จริง

3. ประสบการณ์ในผู้ใหญ่ถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามาก ดังนั้น การเรียนรู้จะเป็นการวิเคราะห์หาความจริงจากประสบการณ์ และผู้ใหญ่สามารถควบคุมตนเองมากกว่าให้ผู้อื่นชี้นำ จึงควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 หลักการแนวทางและลักษณะรูปแบบของการศึกษาผู้ใหญ่

ในปัจจุบัน แนวทางการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่แบบสมัยใหม่มีสาระสำคัญคือ ความต้องการและความสนใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและประสบการณ์ของผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่เป็นผู้นำตนเอง และมีความแตกต่างระหว่างบุคคล สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้เผยแพร่หลักการเรียนรู้ผู้ใหญ่ว่า การจัดกิจกรรมเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลจากภูมิหลัง ภูมิความรู้เดิม โดยที่ครูผู้สอนมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้เรียน สนับสนุนสร้างเสริมบรรยากาศที่ดีของการเรียนรู้ เพราะผู้ใหญ่มีแรงจูงใจ มีความปรารถนาในการเรียนเพื่อเหตุผลบางประการ อาทิ ความสนใจในเนื้อหา การตอบสนองความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นต้น จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ นักพัฒนา และนักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้ให้ลักษณะและหลักสำคัญของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีอยู่มากมายหลายลักษณะซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

จาวิส (Jarvis 1983) ได้จำแนกวิธีการสอนผู้ใหญ่ออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน โดยมีรายละเอียด คือ

1. การสอนโดยใช้ครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Methods) เป็นวิธีที่ผู้สอน (วิทยากร) เป็นผู้นำดำเนินรายการด้วยการสอนแบบให้ข้อมูลความรู้ข้อเท็จจริงแก่ผู้เข้าอบรมเป็นสำคัญ อาจมีการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการสนองตอบ
2. วิธีที่ใช้นักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Methods) เป็นวิธีการสอนที่มีผู้มาเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยการนำเอาความรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาเข้าสู่สถานการณ์การเรียนการสอนด้วยเพื่อน (Peer Teaching) กรณีนี้ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator)
3. วิธีการเรียนการสอนแบบใช้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางรายบุคคล (Individual Student-Centered Method) เป็นวิธีที่คล้ายและต่างกับวิธีที่ 2 คือเป็นวิธีเน้นเฉพาะแต่ละบุคคลเท่านั้น เพื่อผู้เรียนนำไปใช้ได้เหมาะสมกับตนเอง โดยเลือกเรียนด้วยตนเอง (Self-selected Learning) หรือผู้สอนกำหนดกิจกรรมก็ได้

อาชญญา รัตนอุบล (2544) กล่าวถึงลักษณะธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ตามแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักพัฒนาการศึกษาว่า มีลักษณะดังนี้

1. เพื่อความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาการส่วนบุคคลให้มีศักยภาพในตนเอง
2. เพื่อพัฒนาบุคคลและความก้าวหน้าของสังคม
3. เพื่อประสิทธิภาพขององค์กร เพื่อสนับสนุนให้องค์กรบรรลุความสำเร็จและผ่านกิจกรรมการพัฒนาแรงงาน

4. เพื่อการปลูกสร้างสติปัญญา มีวัตถุประสงค์ว่าการเรียนรู้มีคุณค่าในตัวเอง และเมื่อมีการถ่ายทอดยังมีคุณค่า

5. เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมและนำไปสู่การปลดปล่อยจากการถูกกดขี่และมีอิสรภาพ

โนวส์ (Knowles 1984) กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่รู้เหตุผลการเรียนรู้ และจะเรียนต่อเมื่อต้องการ เนื่องจากผู้ใหญ่รู้จักรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตนเองได้ ฉะนั้นก่อนเรียนผู้ใหญ่มักต้องการรู้ว่าทำไมจึงต้องเรียน ได้ประโยชน์อย่างไร และเสียประโยชน์อะไรถ้าไม่เรียน

2. ผู้ใหญ่มักต้องการชี้แนะตนเองมากกว่าให้ผู้สอนมาชี้แนะ การสอนควรเป็นแบบแนะแนว ดังนั้นบทบาทผู้สอนควรเป็นแบบการเข้าไปมีส่วนร่วม (Facilitator)

3. บทบาทประสบการณ์ของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่ทำให้มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล จึงควรใช้เทคนิคการอบรมต่างที่เน้นการเรียนรู้โดยประสบการณ์ (Experiential Techniques) เช่น การอภิปรายกลุ่มกิจกรรมแก้ปัญหา กรณีศึกษา ฯลฯ

4. แนวโน้มการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การเรียนรู้มุ่งเน้น ไปที่ชีวิตประจำวัน หรือเน้นที่งานและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การจัดหลักสูตรจึงควรอาศัยสถานการณ์รอบตัว

5. บรรยากาศการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ซึ่งมักเรียนรู้ได้ดีกว่าในบรรยากาศที่มีการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดแสงสว่างอุณหภูมิที่พอเหมาะ การจัดที่นั่งที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์กัน มีบรรยากาศของการยอมรับความแตกต่างทางความคิดและประสบการณ์ของแต่ละคน มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีอิสรภาพในการแสดงออกอย่างเป็นกันเอง

สรุปว่า ลักษณะการศึกษาของผู้ใหญ่ ซึ่งผู้ใหญ่เป็นผู้มีวุฒิภาวะทางสติปัญญา อารมณ์ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามวัยที่เหมาะสมแห่งตน และเนื่องจากความแตกต่างของประสบการณ์ส่วนบุคคลจากภูมิหลังและภูมิความรู้เดิม ลักษณะที่ดีในการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ ควรมุ่งเน้นในการสำรวจตามความต้องการและแรงจูงใจ ในความสนใจของเนื้อหาที่ตอบสนองต่อเหตุผลในความปรารถนาที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้และปฏิบัติได้จริงให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิตและพัฒนาศักยภาพในตนเอง องค์กร และสังคม เป็นสำคัญ

4. แนวคิดทฤษฎีความต้องการ

ความต้องการเป็นปฏิกิริยาความรู้สึกภายในของบุคคล ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือบางอย่างออกมา นักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นว่าความต้องการของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออกของตน โดยตั้งสมมติฐานหรือความเชื่อว่า “มนุษย์ย่อมมีความต้องการ และพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ล้วนมาจากความต้องการเป็นพื้นฐาน” โดยเจ้าของทฤษฎีความต้องการที่ทั่วโลกรู้จักคือ อับราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H Maslow) ได้อธิบายว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแสวงหาแนวทางที่จะตอบสนองความต้องการให้กับตนเอง ซึ่งความต้องการของมนุษย์มีหลายระดับ และได้จัดเรียงลำดับความต้องการไว้ดังนี้ (Maslow: 1943)

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นขั้นพื้นฐานของความต้องการ ที่จำเป็นต่อสภาพร่างกายและการดำรงชีวิต เช่น น้ำ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ฯลฯ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ประกอบด้วย ความต้องการปกป้องตนเองให้พ้นภัยทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ ประกอบด้วยความต้องการความอิสระ มั่นคง และพ้นจากเภทภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวง

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการด้านสังคม เช่น ถูกยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม คือ ต้องการความรักความผูกพัน (Acceptance or Affiliation Needs) ประกอบด้วยความต้องการมีคู่รักคู่ครอง มีกลุ่มสังคมพบปะพูดคุย และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่บุคคลอื่นรักและเข้าใจ

4. ความต้องการการยอมรับและยกย่องว่าตนมีค่า (Status Needs and Self-esteem Needs) เมื่อมีสังคมก็ต้องการการยอมรับและยกย่องว่าตนมีค่าและต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญ มีชื่อเสียงในฐานะเป็นที่รู้จักน่าเชื่อถือจากตำแหน่งรางวัล หน้าที่การงาน การเลื่อนขั้นที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง

5. ความต้องการรู้จักตนเองตามความเป็นจริง (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการเมื่อทั้ง 4 ขั้นที่กล่าวมาได้รับการตอบสนองแล้ว เช่น รู้ความสามารถอันแท้จริงของตนเอง เห็นคุณค่าในตัวเองและยอมรับจุดอ่อนของตนได้ เพื่อพัฒนาความสามารถและศักยภาพแห่งตนเองได้มากที่สุด

6. ความต้องการรับความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-fulfillment) คือต้องการได้รับความสำเร็จตามความปรารถนาสูงสุด ใช้ความสามารถและศักยภาพไปให้ถึงความต้องการนึกคิดของตนเองต่างกัน ไปอย่างเต็มที่

7. ความต้องการด้านสุนทรีย (Being-values) เมื่อบุคคลสามารถพัฒนาขึ้นมาถึงขั้นต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วก็พร้อมจะใช้ความสามารถเต็มศักยภาพของตน อันจะก้าวสู่ความสมหวังภาคภูมิใจ และกระทำให้สิ่งใดด้วยความตระหนักในคุณงามความดี ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะไม่หวังผลตอบแทน แต่จะทำเพื่อคุณความดีที่แท้จริง

จากความต้องการทั้ง 7 ขั้นตอนที่บางครั้งอาจถูกควมรวมกล่าวเพียง 5 ขั้นตอนที่เห็นได้ว่าตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร เฉกเช่นเดียวกันตั้งแต่พื้นฐานจวบจนถึงขั้นประสบความสำเร็จในชีวิต และความต้องการขั้นสุดท้ายด้านสุนทรีย และพร้อมที่จะผลักดันตนไปสู่หนทางที่เป็นความเจริญอันมีศักยภาพในความสำเร็จนั้นด้วยเช่นกัน

5. แนวคิดเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร

ภาษา เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มนุษย์คิดค้นขึ้น เป็นข้อกำหนดคร่าวๆ ใช้ในการติดต่อสื่อความหมาย ความเข้าใจซึ่งกันและกันในรูปแบบเสียงและอักขระ อาจมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันในแต่ละชาติพันธุ์หรือแต่ละประเทศในโลกนี้ ภาษาแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทที่ 1 วจนภาษา คือภาษาทางกาย ไม่ออกเสียงพูด เป็นการแสดงออกับกริยา สีหน้า ท่าทาง เช่น ภาษามือ (ใบ้) การโบกธงและสัญลักษณ์ และประเภทที่ 2 วจนภาษา คือ ภาษาที่ใช้ถ้อยคำพูดและมีตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์ในการกำหนดเป็นคำพูด-ประโยค ฯลฯ เช่น ภาษาไทย บาลี อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และจีน เป็นต้น

ภาษายังมีส่วนในการสร้างความเจริญแก่มนุษยชาติ โดยผ่านระบบการศึกษา เมื่อสามารถอ่านออกเขียนได้ก็สามารถศึกษาหาความรู้และรับข่าวสารให้ก้าวทันโลกาภิวัตน์ของโลกปัจจุบันผ่านกระบวนการสื่อสารและสารสนเทศ

การติดต่อสื่อสาร เป็นกระบวนการหรือวิธีการใช้ภาษาในการส่งข่าวของผู้ส่ง โดยใส่รหัสลงในข่าวสารผ่านช่องทางข่าวสารไปยังผู้รับข่าวทำการถอดรหัส และผู้รับข่าวต้องมีการตอบสนองและอาจป้อนกลับข้อมูลหรือข่าวสารมายังผู้ส่งข่าว ซึ่งสามารถทำในรูปแบบต่างๆ เช่น สนทนาพูดคุย อ่าน เขียน แสดง ขึ้นกับโอกาส กาลเทศะต่างๆ กันไป และปัจจุบันนี้มีเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านสื่อสารสารสนเทศ ทำให้กระบวนการสื่อสารกว้างขวาง ก้าวไกล ชัดเจน รวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น การส่งแฟกซ์ การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือสมาร์ตโฟนในการส่งอีเมล โลกโซเชียลมีเดีย อินเทอร์เน็ต และการคุยสไกป์ผ่านคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

การติดต่อสื่อสารจำเป็นต้องใช้ภาษาเดียวกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร เพื่อความเข้าใจตรงกันและไม่เกิดอุปสรรคหรือสะดุดในระหว่างการติดต่อ ฉะนั้นภาษาสากลจึงเป็นเครื่องมือตัวกลางในการสื่อสารอย่างมากมาย เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาจีนกลาง เป็นต้น

6. แนวคิดความต้องการเรียนภาษาจีนกลางเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน

ปัจจุบันนี้ผู้คนส่วนใหญ่ต่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีนกลางว่ามีบทบาทต่อภาคธุรกิจ การค้า เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และในชีวิตประจำวันอย่างยิ่ง ทั้งนี้ภาษาจีนกลางยังเป็นภาษาสากลที่สำคัญพอๆกับภาษาอังกฤษ ซึ่งมีผู้คน ใช้ในชีวิตประจำวันราว 1 ใน 4 ของประชากรโลก อันได้แก่ประเทศในทวีปเอเชีย เช่น ประเทศจีน ใต้หวัน สิงคโปร์ ฮองกง มาเลเซีย เวียดนาม และไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้ภาษาจีนกลางในทวีปยุโรป อเมริกา แอฟริกา ออสเตรเลีย ก็ต่างหันมาศึกษาภาษาจีนกลางรองจากภาษาอังกฤษ และภาษาประจำชาติของตน

หลังจากที่จีนเปิดประเทศ และมีอิทธิพลต่อสังคมโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ภาษาจีนจึงทวีบทบาทมีความสำคัญยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการตื่นตัวในการเรียนภาษาจีน ประกอบกับในปี 1992 รัฐบาลไทยได้ยกเลิกการควบคุมการเรียนการสอนภาษาจีน ปล่อยให้ดำเนินการได้อย่างเสรีเช่นเดียวกับภาษาต่างประเทศอื่นๆ อีกทั้งสืบเนื่องจากการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนที่จะเวียนมาถึงในไม่ช้าข้างหน้า การเรียนภาษาจีนกลางเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการบนถนนข้าวสาร ย่อมสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ในหลักสูตรการเรียนภาษาจีนในประเทศไทย มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน ครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. การสนทนา ได้แก่
  - 1.1 การทักทาย แนะนำตัว การเรียกญาติในครอบครัว 打招呼, 介绍, 亲人
  - 1.2 การถามทาง การบอกตำแหน่งและเส้นทาง 问路, 路线.
  - 1.3 ตัวเลข วันเดือนปี และการบอกเวลาในภาษาจีน 号码, 日期, 时间
  - 1.4 การสนทนาทางโทรศัพท์และการนัดหมาย 通电话, 、约会
  - 1.5 ตัวอย่างบทสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน 日常会话
2. บทสนทนาด้านการท่องเที่ยว 旅游会话
  - 2.1 การเดินทาง ชื่อประเทศ (อาเซียนและอื่นๆ) 旅行, 国名
  - 2.2 การไปพักโรงแรมและภัตตาคาร 酒店, 客店

- 2.3 การสั่งอาหารและเครื่องดื่มในร้านอาหาร 饭店, 食饮
- 2.4 ตัวอย่างบทสนทนากับชาวต่างประเทศ 详客会话
- 3. การติดต่อซื้อขายสินค้า 谈贸易商营
  - 3.1 การเสนอขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ 货物介绍
  - 3.2 การต่อรองขอลดราคาสินค้า 買賣討價
  - 3.3 การวางมัดจำตกลงส่งสินค้า 放定单, 送货期
  - 3.4 ตัวอย่างบทสนทนากับลูกค้า 顧客会话 .

7. บริบทของชุมชน

7.1 อาณาเขตและประวัติความเป็นมา

อาณาเขตติดต่อและสถานที่ตั้ง

บางลำพูตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับถนนพระสุเมรุ ทิศใต้ ติดต่อกับถนนข้าวสาร ทิศตะวันออกติดต่อกับวัดบวรนิเวศวิหาร และทิศตะวันตกติดต่อกับ วัดชนะสงคราม

ประวัติความเป็นมาที่สำคัญ

"บางลำพู" เป็นชื่อย่านการค้าสำคัญในอดีต นับตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จนถึงสมัยปัจจุบัน ย่านบางลำพูครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ถนนพระอาทิตย์ริมแม่น้ำเจ้าพระยาลงไปจนถึงวัดบวรนิเวศ ส่วนอีกด้านหนึ่งนับจากถนนข้าวสารไปจนถึงวัดสามพระยา ศูนย์กลางของ ย่านบางลำพูจะอยู่แถวๆ ดึกห้างนิเวสต์เก่า

ที่มาของชื่อบางลำพู

บางลำพู ชื่อนี้มีการถกเถียงถึงที่มาคือ นักภาษาศาสตร์บางท่านสันนิษฐานว่า "ลำพู" มาจากคำว่า "Su-ngai Lampu" เป็นภาษามลายู ออกเสียงว่า "สุไหงลัมปู" แปลว่า คลองที่มีตะเกียง ซึ่งหมายถึง กระจังไฟให้สัญญาณการเดินทางทางน้ำในสมัยโบราณ บางท่านว่าเป็นเพราะแถบนี้มีตึกห้อยซึ่งเป็นแมลงที่มีแสงเรืองในตัวจำนวนมากส่องแสงระยิบระยับราวกับตะเกียง ด้วยเหตุที่สันนิษฐานดังนี้ การเขียนชื่อ "บางลำพู" จึงเป็น "บางลำภู" อยู่ระยะหนึ่ง

จนถึงประมาณ ปีพ.ศ. 2550 มีนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยกลุ่มหนึ่ง ร่วมกันจัดทำโครงการ "ถนนคนเดิน" ได้ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งประวัติศาสตร์ของชุมชนย่านบางลำพู จึงเกิดการค้นคว้าเกี่ยวกับชื่อ บางลำพู ว่าชื่อนี้ น่าจะมาจากเมื่อในอดีตบางลำพูเคยมีต้นลำพูอยู่หนาแน่น และมีหิ่งห้อยซึ่งมีแสงสว่างอยู่ที่ก้นขอบเกาะอยู่ตามต้นลำพู ในตอนกลางคืนจะมีแสงสว่าง

ระยิบระยับ ดูเหมือนมีไครนาไฟกระพริบไปประดับไว้ ต้นลำพูนี้เป็นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่งที่ลักษณะของรากขึ้นเหนือพื้นดิน และชอบขึ้นตามริมน้ำหรือบริเวณริมป่าที่ติดกับแม่น้ำลำคลองที่มีโคลนเลนและน้ำท่วมถึง เล่ากันว่าด้วยความหนาแน่นของต้นลำพูในบริเวณนี้ ทำให้เกิดอาชีพสำคัญคือการตัดรากของต้นลำพูเอาไปทำจุกปิดขวดยานัตถุ์ ขวดยาธาตุ และพวกพ่อค้าแม่ค้าที่พายเรือมาตามลำน้ำเจ้าพระยาเพื่อจะเข้าคลองรอบกรุงจะใช้คงลำพูนี้เป็นที่หมายว่าถึงปากคลองรอบกรุงแล้ว และเรียกที่หมายนี้ตามลักษณะสำคัญของบริเวณว่า “บางลำพู”

ปัจจุบันต้นลำพูเหลือเพียงกลุ่มเดียวในสวนสันติชัยปราการ แต่ชุมชนนั้นที่อดีตเป็นปากทางคลองรอบกรุง ทั้งเป็นแหล่งรวมชาวไทย จีน มอญ ลาว เขมร มีตั้งแต่ตลาดสด และตลาดขายสินค้าอุปโภคบริโภคนานาชนิด ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามยุคสมัย แต่ยังคงเป็นย่านการค้าที่คึกคักไม่เคยซบเซามาตลอดจวบจนทุกวันนี้

คลองบางลำพู

ปี พ.ศ.2326 มีการขุดคลองคูพระนครเพื่อขยายพื้นที่เขตพระนครให้กว้างขึ้น โดยเชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยาจากบริเวณวัดสังเวชวิศยารามไปถึงคลองมหานาค จึงเรียกชื่อคลองตามชื่อบริเวณว่าคลองบางลำพู ด้วยเหตุที่คลองบางลำพูนี้ขุดกว้างและลึกพอสมควร อีกทั้งเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยาไปจนถึงคลองมหานาค น้ำจึงขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา มีท่านบก้นน้ำอยู่ตรงปากคลองก่อนถึงสะพานสงอุทิศ ในสมัยก่อนมีเรือขึ้นล่องไปมาค้าขาย พวกเขาก็จอดเรียงรายอยู่ตามริมคลอง ในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อ พ.ศ.2394 คลองบางลำพูเคยเป็นทางเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารครอบพระนคร หลังจากนั้นบางลำพูก็ขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ มีผู้คนมาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลอง อาศัยคลองบางลำพูเป็นเส้นทางคมนาคมค้าขายสินค้าทางเรือ มีสินค้าจากเรือสวนจำพวกผลไม้ สินค้าจากต่างจังหวัดขึ้นล่องมาขายด้วยเรือขนาดต่างๆ นอกจากนี้คลองบางลำพูยังเป็นแหล่งจำหน่ายเรือขนาดต่างๆ เช่นเรือประทุน เรือสำปั้น และเรือขนาดเล็กนานาชนิด

ไม่ห่างจากคลองบางลำพูมากนัก ยังมีคลองเล็กๆ เชื่อมต่อมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา ลัดเลาะข้างวัดชนะสงครามออกไปทางวัดบวรนิเวศฯ ชื่อคลองรามบุตรี ปัจจุบันนี้ถูกถมไปแล้ว ส่วนสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ริมคลองรามบุตรี เช่น โรงแรมเวียงใต้ ยังคงตั้งอยู่บนถนนรามบุตรี

7.2 สถานที่สำคัญ ถนน และชุมชน

วัดสำคัญในย่านบางลำพู

สืบเนื่องจากบางลำพูตั้งอยู่ในเขตพระนครชั้นใน และเป็นย่านสำคัญในด้านเศรษฐกิจการค้า จึงมีสิ่งปลูกสร้างและวัดที่สำคัญต่างๆ สร้างอยู่ในบริเวณนี้ด้วย ได้แก่

วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร

วัดชนะสงครามเป็นวัดโบราณขนาดเล็ก ตั้งอยู่เหนือคลองโรงไหม ริมถนนจักรพงษ์ (สะพานเสี้ยว) สร้างตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แต่เดิมอยู่กลางทุ่งนา จึงเรียกกันว่า วัดกลางนา เพราะบริเวณรอบวัดเป็นทุ่งนา ต่อมาสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ทรงรวมชาวรามัญและพระสงฆ์รามัญที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ให้ตั้งหลักฐานอยู่รอบวัดกลางนา และให้ก่อสร้างปฏิสังขรณ์วัดกลางนา เพื่อให้พระสงฆ์รามัญจำพรรษา แล้วตั้งนามใหม่ว่า “วัดทองปู้” โดยลอกเลียนนามวัดและขนบธรรมเนียมของวัดในกรุงศรีอยุธยาและลพบุรี เป็นวัดที่พระสงฆ์รามัญพำนักอยู่ และรัชกาลที่ 1 ทรงโปรดให้วัดทองปู้เป็นวัดพระสงฆ์ฝ่ายรามัญ เพื่อตอบแทนคุณความดีและเชิดชูเกียรติทหารรามัญในกองทัพกรมพระราชวังบวรมหาดุสิตสิงหนาท ที่เป็นกำลังสำคัญในการรบกับพม่า เมื่อบ้านเมืองสงบสุขสร้างศึกกับพม่าแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ได้สถาปนาวัดทองปู้ใหม่หมดทั้งวัด เมื่อสำเร็จแล้วจึงน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระอารามหลวง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดฯ พระราชทานนามใหม่ตามเหตุการณ์ หลังจากทำสงครามชนะพม่าถึง 3 ครั้ง คือ พ.ศ.2328 พ.ศ.2329 และ พ.ศ. 2330 ว่า “วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร”

ในสมัยรัชกาลที่ 2 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ทรงนำไม้ที่เรือจากพระที่นั่งพิมานดุสิตา ซึ่งเคยเป็นหอพระในพระราชวังบวรสถานมงคล ไปสร้างเสนาสนะไว้ที่วัดชนะสงคราม แต่ถูกระเบิดทำลายเมื่อคราวสงครามมหาเอเชียบูรพา ต่อมารัชกาลที่ 4 โปรดให้สร้างกุฏิเสร็จในปี พ.ศ. 2396 ครั้นในสมัยรัชกาลที่ 6 โปรดให้กั้นห้องที่เฉลียงพระอุโบสถ

ข้างหลังพระประธาน ผนังห้องทำเป็นคูหาที่บรรจุพระอัฐิเจ้านายฝ่ายพระราชวังบวร หลังจากนั้นก็มีกรก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุเพิ่มเติมตลอดมา เมื่อเจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาธีรราชย์ได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาสเมื่อ พ.ศ. 2509 จึงได้พัฒนาปฏิสังขรณ์เสนาสนะและสร้างถาวรวัตถุบางอย่างขึ้นใหม่ โดยได้รับความร่วมมือจากพระภิกษุสามเณรภายในวัด และได้รับความอุปถัมภ์จากประชาชนทั่วไปตลอดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 จนถึงปัจจุบัน

พระอุโบสถ เป็นฝีมือช่างวังหน้า ด้านหลังผนังพระอุโบสถและช่องหน้าต่างรวมทั้งคันทวยทำเป็นลายกนกพันรอบ ใบเสมาที่ติดกับผนังโบสถ์เป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑ ภายในเขียนจิตรกรรมฝาผนัง ชุ่มประตูด้านนอกเป็นรูปปั้นลายกนก บานประตูด้านในมีภาพเขียนสีบริเวณเฉลียงพระอุโบสถหลังพระประธานเป็นที่บรรจุพระอัฐิพระเจ้าลูกเธอกรมพระราชวังบวรฯ ทั้ง 5 รัชกาล

พระเจดีย์ สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีอยู่ 2 องค์ เป็นทรงจอมแห อยู่ด้านหน้าพระอุโบสถ ส่วนด้านหลังพระอุโบสถเป็นเจดีย์ทรงกลม 2 องค์

พระพุทธนรสีห์ตรีโลกเชษฐ์ ประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถ ทำด้วยปูนปั้น บุด้วยดีบุก ลงรักปิดทอง ปางมารวิชัย ที่ฐานชุกชีมีพระพุทธรูปโบราณซึ่งสร้างสมัยเดียวกัน ประดิษฐานล้อมรอบ 15 องค์ ปัจจุบันมีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าเป็นเจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม และวัดชนะสงครามเป็นหนึ่งในวัดที่ประชาชนจะมาราบไหว้เพื่อเป็นสิริมงคล ตามชื่อของวัดคือชนะกิเลสทั้งปวง

ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงอัญเชิญพระอัฐิของเจ้านายฝ่ายพระราชวังบวรสถานมงคลทั้งสิ้นมาประดิษฐานไว้ในโบสถ์ เพื่อให้เหมาะสมแก่พระเกียรติยศ ที่วัดนี้มีงานของช่างฝีมือชั้นเยี่ยมสมัยรัชกาลที่ 1 อยู่ในกุฏิเจ้าอาวาส เป็นบานประตูลายรดน้ำ

ปัจจุบันประชาชนนิยมการไหว้พระสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เก้าแห่ง ในเทศกาลต่างๆ และหนึ่งในเก้าแห่งนั้นคือการไหว้พระที่วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร โดยมีคติความเชื่อว่า “มีชัยชนะต่ออุปสรรคทั้งปวง” โดยมีกิจกรรมคือไหว้พระประธานในโบสถ์และรูปเคารพสมเด็จพระกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท (บุญมา) ผู้นับถือความซื่อสัตย์ เพื่อความเป็นสิริมงคล "ไหว้พระวัดชนะฯ อุปสรรคและศัตรูร้ายพ่ายแพ้"

วัดบวรนิเวศวิหาร ราชวรวิหาร

เป็นวัดธรรมยุติ เดิมชื่อ “วัดใหม่” ตั้งอยู่ที่บริเวณถนนพระสุเมรุ สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยมีกรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพเป็นแม่กองก่อสร้างในปี.ศ.2367-2375 ในปี พ.ศ.2379 รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนสมณศักดิ์พระอนุชาธิราชพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎ ซึ่งผนวชจำพรรษาอยู่ณวัดสมอราย (วัดราชาธิราช) ขึ้นเสมอเจ้าคณะรอง และเชิญเสด็จมาครองวัดนี้ โดยจัดขบวนแห่อย่างกระบวนแห่พระมหาอุปราช และพระราชทานนามวัดว่า “วัดบวรนิเวศวิหาร”

วัดใหม่หรือวัดบวรนิเวศวิหารอยู่ติดกับวัดรั้งมีสุทธาวาส ในสมัยรัชกาลที่ 6 วัดรั้งมี ๔ ได้ทรุดโทรมมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบรวมเข้ากับวัดใหม่ ปัจจุบันวัดรั้งมีสุทธาวาสเดิมคือบริเวณคณะรั้งมีที่ยังมีอุโบสถและวิหารเดิมของวัดรั้งมีสุทธาวาสปรากฏอยู่

พระอุโบสถของวัดนี้สร้างขึ้นโดยกรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพ เป็นลักษณะของโบสถ์พระราชนิยมในรัชกาลที่ 3 เป็นอาคารตรีมุขขนาดใหญ่ มีเสาศาโลงล้อมรอบ หลังคามุงกระเบื้องเคลือบลูกฟูกแบบจีน หน้าบันประดับกระเบื้องเคลือบ ตรงกลางเป็นตราพระมหามงกุฎและพระขรรค์ประดิษฐานเหนือพานแว่นฟ้า ผนังภายในมีจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างอิน โข่ง ภาพตอนบนเหนือหน้าต่างเป็นภาพฝรั่งแสดงปรีศนาธรรม ภาพตอนล่างระหว่างช่องหน้าต่างเป็นภาพชนบทรรมนิยมทางพุทธศาสนา เสากระยาฬีพื้นเขียนลวดลายและภาพปรีศนา

ธรรมเนียมปฏิบัติ ภาพจิตรกรรมเหล่านี้ซึ่งรวบอินโข่งวาดตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 เมื่อทรงครองวัดนี้

วัดสังเวชวิศยารามวรวิหาร

บริเวณบางลำพูนอกจากวัดชนะสงครามและวัดบวรนิเวศฯ แล้ว ยังมีวัดสังเวชวิศยารามวรวิหารเป็นวัดโบราณอีกแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ริมคลองบางลำพู ในแขวงบางลำพู เขตพระนคร ปัจจุบันมีฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดวรวิหาร

วัดนี้เดิมชื่อวัดบางลำพู ในรัชกาลที่ 1 สมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาทโปรดให้บูรณะปฏิสังขรณ์วัดนี้ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาเจษฎาบดินทร์พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะวัดสังเวชวิศยารามใหม่ ได้ย้ายพระอุโบสถไปสร้าง ในสถานที่ตั้งปัจจุบัน

ในสมัยรัชกาลที่ 3 เกิดอหิวาตกโรคระบาด ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก จนศพเผาไม่หมด ได้แต่โยนทิ้งน้ำ ในแม่น้ำลำคลองมีศพลอยเป็นแพ ท่านเจ้าพระยาพลเทพฯ ได้ออกเงินจ้างสัปเหร่อ มาเก็บศพในแม่น้ำเจ้าพระยาและในคลองบางลำพู ขึ้นมาเผาที่วัดสามจีน ซึ่งตอนนั้นยังเป็นวัดเล็ก ๆ อยู่เผาศพกันหามรุ่งหามค่ำ เมื่อโรคอหิวาต์หมดไป ผู้คนได้อพยพเข้ามาอยู่ในบางกอกเพิ่มขึ้น จึงได้ขยายวัดให้กว้างขวางออกไป และเปลี่ยนชื่อจากวัดสามจีน เป็นชื่อ “วัดสังเวชวิศยาราม” เพราะเกิดความสังเวชจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

วัดสังเวชวิศยาราม ประสบความเสียหายครั้งใหญ่ด้วยอัคคีภัย ในปีพุทธศักราช 2412 ต้นเพลิงเกิดจาก โรงทำขนมจีนที่ถนนสิบสามห้าง แล้วลุกลามข้ามกำแพงพระนครเลียบบางลำพู ไหม้สะพานข้ามคลอง (สะพานนรรัตน์) ไปข้างวังพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นมเหศวรศิววิลาส ไหม้บ้านซื่อนหอยทัพภี วัดสังเวชวิศยาราม บ้านบุหลังวัด เนียงตลอดไปจนถึงแม่น้ำเจ้าพระยา จรดคลองข้างบ้านเจ้าพระยาอมราช (บ้าน สุขุม) และดูข้างวัดสามพระยา ส่วนด้านริมกำแพงพระนครนั้นเพลิงหยุดอยู่เพียงตรงข้ามวัดสังเวชวิศยาราม สิ่งก่อสร้างในวัดถูกเพลิงไหม้เสียหายมาก เหลือเพียงพระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ หอระฆังคณาล่าง หอไตรคณาล่าง ศาลาหน้าพระวิหารที่เป็นโรงเรียนปัจจุบัน ตัวพระวิหารนั้นถูกเพลิงไหม้เพียงหลังคา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จมาทรงบัญชาการดับเพลิงที่สะพานข้ามคลองบางลำพู สะพานหงษ์อุทิศ ถนนพระอาทิตย์

ถนนและชุมชนในย่านบางลำพู

ในอดีตการเดินทางไปไหนมาไหนก็ต้องใช้เรือเป็นทางคมนาคมทางน้ำ หรือไม่กี่ไร่รถราง รถลาก ที่บางลำพูเคยมีประตูเมือง เรียกว่า “ประตูใหม่” เวลารถรางแล่นผ่านมักจะร้องเรียกผู้โดยสารว่า “บางลำพู ประตูใหม่ ลงมั๊ยครับ” ภายหลังประตูนี้ถูกรื้อ เพื่อขยายเป็นที่อยู่อาศัย

ของราษฎร รรรางสายที่เล่นผ่านบางลำพูเป็นรรางสายยาว ออกจากท่าเขียวไข่กา บางกระบือ ผ่านบางลำพู พาหุรัด สามแยกเขาวราช ศาลาแดง มีรรางสายแดงรอบเมือง (ของกรมพระนราธิป) ตั้งต้นที่บางลำพูใกล้ๆ กับประตูเมืองไปสิ้นสุดที่สะพานยศเส พวกรรรางจึงมักเรียกกันว่าบางลำพู ประตูขาด ตลาตยอด

ถนนในย่านบางลำพู ดั้งเดิม เป็นถนนลูกรัง มีต้น โศกขึ้นตลอดแนวถนน ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการซ่อมแซมและตัดถนนเพิ่มขึ้นหลายสาย ทั้งในและนอกเขตพระนคร เช่น ถนนราชดำเนิน ถนนสามเสน ถนนข้าวสาร ถนนตะนาว เป็นต้น

ย่านบางลำพูก็เป็นแหล่งการค้าแห่งหนึ่ง que พัฒนาไปพร้อมๆ กับการตัดถนน จึงมีชุมชนและตึกรามบ้านช่องสองฟากถนน ผู้คนซื้อขายของกันอย่างคึกคัก จะขอล่าถึงความสำคัญของถนนในย่านบางลำพูเป็นสังเขป ดังนี้

ถนนข้าวสาร

ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงให้ซ่อมแซมและตัดถนนเพิ่มหลายสายทั้งในและนอกเขตพระนคร เช่น ถนนราชดำเนิน สามเสน ข้าวสาร และตะนาว เป็นต้น ถนนข้าวสารเป็นถนนเชื่อมระหว่างถนนจักรพงษ์ กับ ถนนตะนาว คนส่วนใหญ่จะเรียกว่า “ตรอกข้าวสาร” เหตุที่ ตั้งชื่อว่า “ข้าวสาร” นั้น เนื่องจากบริเวณนี้เคยเป็นเส้นทางสัญจรทางน้ำ เป็นบริเวณที่เรือบรรทุกข้าวสารจะต้องผ่านและแวะจอดส่งข้าวสาร ทำให้ถนนเส้นนี้เป็นแหล่งขายข้าวสารที่สำคัญในพื้นที่ใจกลางกรุงเทพฯ ด้วยเหตุนี้ถนนเส้นนี้จึงมีชื่อว่า “ถนนข้าวสาร” (โถมสุดา สาระปัญญา 2547:32)

ในสมัยรัชกาลที่ 5 พบว่าที่ดินบริเวณถนนข้าวสาร รัชกาลที่ 5 ได้พระราชทานให้กับบรรดาข้าราชการและข้าราชการบริพาร เพื่อปลูกบ้านพักอาศัย เนื่องจากที่ดินอยู่ใกล้เขตพระราชวัง จนได้ชื่อว่าเป็นย่านที่มีบ้านพักของคหบดีและขุนนางมากที่สุดในสมัยนั้น (กรองแก้ว วัฒนะมงคล 2545 : 15)

เมื่อยุคของ “ข้าวสาร” ผ่านพ้นไป ยุคของร้านค้าทั่วไป ทั้งร้านขายของชำ ร้านขายอาหารพร้อมทั้งมีตึกรามบ้านช่องธรรมดาๆ ปลูกสร้างมากขึ้น ส่วนหนึ่งเพื่อการค้า อีกส่วนหนึ่งเป็นที่พักอาศัยท่ามกลางบรรยากาศเรียบเรียบ เช่นเดิม (จิรพรรณ อัญญา โปธิ์ 2544:63)

สภาพบ้านเรือนทั้งสองฝั่งของถนนข้าวสาร เป็นเรือนไม้เก่า โทรมๆ เป็นส่วนใหญ่ อาชีพหลักของคนย่านถนนนี้ คือ รับจ้างทำเครื่องเงิน ส่งแถวบ้านหม้อ ที่ดินผืนนี้ จะเป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ตึกแถวตอนนั้นจะมีตึก ส.ธรรมภักดี ตึกเส็งนาฬิกา หรือโรงเรียนพยุงวิทยา และบ้านพักพื้นที่ทหารผ่านศึก ส่วน โรงแรมมีแห่งเดียว อยู่หลังโรงเรียนพิมานวิทยา (คำสัมภาษณ์คุณนภดล จิระอะ โนนัยกุล ดำรงตำแหน่งประธานชมรมผู้ประกอบการถนนข้าวสาร ในยุคนั้น)

ในปี พ.ศ. 2525 มีเกสต์เฮาส์ (Guest House) หลังแรก เปิดดำเนินการขึ้น คือ “บอนนี่เกสต์เฮาส์” เจ้าของบ้านมีความเป็นกันเองกับผู้ที่มาพัก ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ เจ้าของบ้านจะซื้อข้าวมากินในบ้าน และเรียกนักท่องเที่ยวต่างชาติมาล้อมวงทานข้าวด้วยกัน ราคาค่าบริการห้องพักก็ถูกมาก ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมาใช้บริการ และเป็นการพูดแบบปากต่อปากบอกต่อๆ กันไป ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งจึงเริ่มมาพักที่บริเวณตรอกข้าวสาร แห่งนี้เป็นส่วนใหญ่ (จิรพรรณ อัญญาโพธิ์ 2544 : 64)

ภาพที่ 2.1 ถนนข้าวสาร ที่แยกจากถนนจักรพงษ์

ภาพที่ 2.2 ชาวต่างชาติที่มาพักบริเวณถนนข้าวสาร

ถนนจักรพงษ์

เป็นถนนที่ต่อจากถนนราชดำเนิน ไปต่อกับถนนสามเสน บริเวณถนนนี้จะมีสถานที่สำคัญตั้งอยู่ ได้แก่ วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม มัสยิดจักรพงษ์ ซึ่งเป็นมัสยิดเก่าแก่ของชาวอิสลาม ห้างร้านต่างๆ มีรถประจำทางผ่านหลายสาย โดยรถวิ่งมาจากท่าน้ำจืดถนนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี เช่น สาย 9 30 32 33 43 64 เป็นต้น

ถนนตานี

เป็นถนนเชื่อมต่อระหว่างถนนจักรพงษ์ กับถนนสิบสามห้าง แต่เดิมเข้าใจว่า จะมีชาวไทยเชื้อสายแขกตานีอาศัยอยู่ ชาวอิสลามที่อาศัยบริเวณนี้ส่วนใหญ่จะมีฐานะดี แต่มีบ้านปะปนอยู่ในชุมชนแออัดทั้งสองฟากถนน ถนนตานีมีร้านจำหน่ายเสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า ฯลฯ ให้เลือกมากมายตามริมบาทวิถียังมีแผงลอยขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปของสุภาพสตรีอยู่ส่วนมาก ราคาเป็นกันเอง มีให้เลือกซื้อตาม ใจชอบ

ถนนสิบสามห้าง

สำหรับถนนสิบสามห้างนั้น มีตึกแถวที่เรียกกันว่า ตึกแถวสิบสามห้างตั้งอยู่ เป็นตึกแถวรุ่นแรกที่สร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 เหตุที่เรียกว่าสิบสามห้างนั้น ขุนวิจิตรมาตราตั้งข้อสังเกตไว้ใน กรุงเทพ เมื่อ 70 ปีก่อนว่า

“...ที่เรียกว่าถนนสิบสามห้างนั้น จะมีห้าง 13 ห้างหรือไม่ทราบ แต่เคยพบในหนังสือฝรั่งกล่าวถึงเมืองกวางตุ้ง ว่ามีแหล่งการค้ากลุ่มหนึ่งมีห้างอยู่ 13 ห้าง ซึ่งภาษาฝรั่งเรียกว่า Guild (กิลด์) แปลว่าเป็นสมาคมการค้าที่ทำกรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ยินว่าที่ถนนสิบสามห้างของเรานี้ เดิมมีตึกรูปร่างเหมือน Guild ในกวางตุ้งที่มี 13 ห้อง ก็เลยเรียกชื่อถนนว่าถนนสิบสามห้าง ตึกเก่านั้นคงจะรื้อเลือนานแล้ว แต่ชื่อสิบสามห้างยังคงอยู่จนบัดนี้...”

ในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นแหล่งจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องประดับสตรี ซึ่งในปัจจุบันก็มีได้ต่างไปจากอดีต

ภาพที่ 2.3 บริเวณถนนสิบสามห้าง เกะกลางถนนบริเวณถนนสิบสามห้าง

ถนนรามบุตรี

อยู่ถัดจากถนนข้าวสารไปทางบางลำพู เหตุที่เรียกว่า ถนนรามบุตรี เนื่องจากในสมัยก่อนมีสะพานชื่อรามบุตรี สะพานนี้ หม่อมเจ้าหญิงเป้า ในพระบรมวงศ์เธอ กรมพระรามอิสเรศ เป็นผู้สร้าง รัชกาลที่ 5 พระราชทานนามว่า “สะพานรามบุตรี” หมายถึง บุตรีของกรมพระรามฯ ทำพิธีเปิดสะพานเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2453 ต่อมาถล่มลงจึงกลายเป็นชื่อถนนรามบุตรี

ภาพที่ 2.4 ถนนรามบุตรีในปัจจุบัน เป็นถนนที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาพักผ่อน
ตามเกสต์เฮาส์

ถนนพระสุเมรุ

เป็นถนนที่เชื่อมต่อมาจากถนนพระอาทิตย์ มาถึงบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร และถนนสี่สามห้าง สองฝั่งของถนนพระสุเมรุจะมีร้านค้าหลายอย่าง เช่น เสื้อผ้านักเรียน ขายดอกไม้สด พวงหรีด พวงมาลัย ร้านขายรองเท้า กระเป๋า เป็นต้น

ภาพที่ 2.5 ถนนพระสุเมรุ ถ่ายจากสี่แยกด้านถนนพระอาทิตย์ทางขวามือแยกไปถนนจักรพงษ์

พิพิธบางลำพู

พิพิธบางลำพูเป็นพิพิธภัณฑสถานที่เพิ่งจัดทำขึ้นใหม่โดยกรมธนารักษ์ สร้างขึ้นในพื้นที่เดิมซึ่งเคยเป็น “โรงพิมพ์คุรุสภา” หรือ “โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช” ซึ่งอยู่บริเวณถนนพระสุเมรุ ใกล้กับป้อมพระสุเมรุและสวนสันติไชยปราการที่ตั้งอยู่บนถนนพระอาทิตย์นั่นเอง พิพิธบางลำพูเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งชุมชนทรัพยากรความรู้แห่งใหม่ ซึ่งมีการออกแบบพื้นที่ภายในแบบ “ยูนิเวอร์แซล ดีไซน์” เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าเยี่ยมชมได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือเด็ก พร้อมจัดทำอักษรเบรลล์เพื่อบรรยายรายละเอียดของส่วนจัดแสดงให้แก่ผู้พิการ ทางสายตา และอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศด้วยการจัดทำบรรยายเสียงข้อมูล 7 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อังกฤษ เยอรมัน และภาษาฝรั่งเศส

ภาพที่ 2.6 พิพิธบางลำพู

ในอดีตนั้น พื้นที่แห่งนี้เดิมเป็นส่วนหนึ่งของวังหรือพระนิเวศน์สถานของสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท หรือวังหน้าในรัชกาลที่ 1 ที่ทรงพระราชทานแก่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงจักรเจษฎา สมเด็จพระอนุชาธิราชพระองค์เล็ก เพื่อให้ทรงช่วยกำกับดูแลการรักษาพระนคร เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงจักรเจษฎาสิ้นพระชนม์แล้ว ไม่ปรากฏว่าโปรดให้ผู้ใดไปอยู่อีก ทางทายาทมอบที่ดินแห่งนี้ให้เป็นสมบัติของแผ่นดิน ที่ดินแห่งนี้จึงอยู่ในการดูแลของกรมธนารักษ์นับแต่นั้นมา

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการเช่าพื้นที่กับกรมธนารักษ์เพื่อเพื่อจัดทำเป็น “โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช” ก่อนจะโอนโรงเรียนช่างพิมพ์ฯ มาเป็น “โรงพิมพ์คุรุสภา” และเมื่อหมดสัญญาเช่า อาคารโรงพิมพ์คุรุสภาแห่งนี้จึงถูกทิ้งร้าง จนกรมธนารักษ์มีแผนจะรื้ออาคาร แต่ชาวชุมชนบางลำพูได้มองเห็นความสำคัญของตัวอาคารและประวัติศาสตร์ที่ไม่ อยากให้เลือนหายไป จึงร่วมกันต่อสู้เพื่อคัดค้านการรื้ออาคาร จนสามารถยับยั้งการรื้อถอน และได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานจากกรมศิลปากร ในปีพ.ศ. 2544

ด้านในของพิพิธบางลำพู จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามอาคาร 2 หลัง เริ่มจากอาคารปูนซึ่งเป็นแบบบาวเฮาส์ หรือ International Style รูปทรงตัว L ที่เป็นฝีมือคนไทยหลังแรกๆ โดยบริเวณชั้น 1 สามารถเดินชมได้อย่างอิสระ ในห้องแรกจัดเป็นห้องนิทรรศการหมุนเวียน “เอกบรมองค์ราชินี” จัด แสดงนิทรรศการเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสสมหามงคล 82 พรรษา ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสมเด็จพระราชินีนาถก็เนื่องจากอาคารหลังนี้ก่อสร้างขึ้นในปี 2475 ซึ่งเป็นปีประสูติของพระองค์นั่นเอง

ห้องถัดมา คือ “ป้อมเขตซันท์แห่งกรุงรัตน โกสินทร์” ที่ทำให้เห็นความเป็นมาของเมื่อแรกเริ่มสร้างกรุงรัตน โกสินทร์เป็นราชธานี กลางห้องมีแนวกำแพงเก่าที่จำลองขึ้นเป็นเรื่องราว

“กำแพงป้องกัน” “คูคลองล่องลำน้ำ” และ “ประตูคู่วิถี” อีกทั้งยังมี “ป้อมปนกนครา” ซึ่งเป็นเรื่อง
ของป้อมเก่าแก่ทั้ง 14 ป้อมรอบเกาะรัตนโกสินทร์ ที่ปัจจุบันเหลือเพียง 2 ป้อมเท่านั้น และหนึ่งใน
นั้นก็คือ “ป้อมพระสุเมรุ” คู่มือบางลำพูนั่นเอง

ชั้นสองเป็นห้องนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับความเป็นมา และบทบาทหน้าที่ของ
กรมธนารักษ์ที่จะดูแลรักษาทรัพย์สินของแผ่นดิน ทั้งทรัพย์สินมีค่าที่สะท้อนวัฒนธรรมและ
ประเพณีของชาติ ที่ดิน หรือเหรียญกษาปณ์ ได้เห็นขั้นตอนกว่าจะมาเป็นเหรียญกษาปณ์ใช้
หมุนเวียนในท้องตลาดได้นั้นต้องผ่านกรรมวิธีอะไรบ้าง รวมไปถึงเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดสรรดูแล
ที่ราชพัสดุอีกด้วย

ภาพที่ 2.7 ห้องนิทรรศการเกี่ยวกับกรมธนารักษ์

ภาพที่ 2.8 อุปกรณ์การอนุรักษ์โบราณวัตถุมีค่า

ในพิพิธภัณฑ์บางลำพูส่วนนี้เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น หากต้องการเจาะลึกถึงความเป็น
“บางลำพู” ต้องมาที่อาคารไม้ด้านหลังบนชั้น 2 ซึ่งเป็นส่วนของนิทรรศการถาวรชุมชนบางลำพู
โดยในโซนนี้จะมีเจ้าหน้าที่พาชมเป็นรอบๆ พร้อมกับการฉายภาพยนตร์สั้นบอกเล่าเรื่องราวของ
พื้นที่ที่มีอดีตยาวนานของย่านบางลำพู ที่มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติอาศัยร่วมกัน ทั้งชาวไทย มอญ ลาว

เขมร เขกตานี และจีน ผู้คนหลากหลายเชื้อชาตินี้เองที่จะเป็นผู้บอกเล่าประวัติศาสตร์ตั้งแต่การขุดคลองรอบกรุงเพื่อขยายอาณาเขตพระนคร ก่อเกิดชุมชนหลากหลายเชื้อชาติและการคมนาคมริมน้ำ จนกระทั่งเข้าสู่สมัยรัชกาลที่ 5 เมื่ออารยธรรมตะวันตกเริ่มเข้ามา เกิดการสร้างถนน ผู้คนหันมาใช้การคมนาคมทางบก วิถีชีวิตของคนที่บางลำพูจึงเปลี่ยนไปตามยุคสมัย

ยังมีส่วนของห้องจัดแสดงวิถีชีวิตและอาชีพของคนเชื้อชาติต่างๆ ที่อาศัยในชุมชน เช่น “ห้องพระนครเซ็นเตอร์” ในห้องนี้จะเห็นรถรางสีเหลืองคันใหญ่จอดรอผู้โดยสารซึ่งสมัยก่อนต้องถือว่าย่านนี้เป็นศูนย์รวมความเจริญทั้งหลาย มีจุดตัดรถรางอยู่ในบริเวณนี้ ทั้งยังเป็นแหล่งรวมมรดกความบันเทิงที่เฟื่องฟูที่สุดในพระนคร มีทั้งโรงภาพยนตร์บุศยพรรณ โรงลิเกหอมหวาน ห้างต.เง็กชวน ถนนสิบสามห้าง รวมไปถึงร้านรวงมีชื่อต่างๆ ถ้าจะเปรียบกับสมัยนี้ กล่าวได้ว่าบางลำพูเป็นเหมือนสยามเซ็นเตอร์ในสมัยนั้นก็ว่าได้ และยังเห็นเด็กน้อยยืนส่องแอบดูอะไรสักอย่างผ่านรูรั้วสังกะสี จนต้องไปส่องดูบ้างจึงรู้ว่าหลังรั้วสังกะสีนี้มีลิเกกำลังแสดงอยู่เนือง เด็กๆ สมัยนั้นไม่มีสตางค์มากพอจะซื้อตั๋วไปดูลิเกข้างใน ขอดูผ่านรูแบบนี้ก็สนุกได้ตามประสาเด็ก

ในห้องนี้ยังรวบรวมเอาร้านค้าเก่าแก่ในย่านบางลำพูมาจัดแสดงให้ชมกัน ด้วยอาทิ ร้านกาแฟในบรรยากาศเก่าๆ ที่ด้านบนจัดเป็นโรงเตี๊ยมเล็กๆ ร้านรองเท้าแก้วฟ้า ร้านรองเท้าสังคังที่ผลิตรองเท้าอย่างประณีตเป็นที่นิยมมากในอดีต ร้านเสื้อแพรที่ขายชุดนักเรียนและเสื้อผ้ามาก่อนจะเปลี่ยนเป็นร้านอาหารครัววันพรรัตน์ (ปิดตัวแล้ว) รวมไปถึงห้างหุ้นส่วนจำกัดตั้งฮั่วเส็ง ห้างเล็กๆ คู่ย่านบางลำพูที่มีชื่อเสียงในเรื่องการขายอุปกรณ์งานฝีมือที่หลากหลายและครบครันมากที่สุดแห่งหนึ่ง

ในห้องนี้ยังจัดแสดง “ข่าตลกบอกเรื่องเก่า” จะพาผู้เข้าชมได้ใกล้ชิดและสัมผัสกับวิถีชุมชน รู้จักของดีย่านบางลำพูที่ซุกซ่อนอยู่ในตรอกซอกซอยต่างๆ ที่คนภายนอกอาจไม่เคยรู้ เช่น การปักชุดโขนของ “ชุมชนตรอกเขียนนิवास-ตรอกไก่อแจ้” “บ้านดุริยประณีต” ในชุมชนวัดสังเวชวรวิหารที่มีการสืบทอดการเรียนดนตรีไทยไว้จนปัจจุบัน เครื่องถมของชุมชนบ้านพานถม การตีทองคำเปลวและทำธงของชุมชนวัดบวรรังสี การแทงหยวกของชุมชนวัดใหม่อมตรส การทำข้าวต้มน้ำวุ้นและใบลานของชุมชนวัดสามพระยา (คลิกอ่าน "ข้าวต้มน้ำวุ้น" ชุมชนวัดสามพระยา ของกินอร่อยระดับตำนานคู่ย่านบางลำพู) คนที่ชอบการท่องเที่ยววิถีชีวิตต้องไม่พลาดโซนนี้เด็ดขาด เพราะสามารถนำเป็นข้อมูลไปเดินท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในสถานที่จริงต่อไป

ภาพที่ 2.9 ห้องจัดแสดง “ย่าตลกบอกเรื่องเก่า” มีของดีจากหลายชุมชนมาจัดแสดงไว้

เมื่อพูดถึงบางลำพู หลายคนอาจจะนึกถึงต้นลำพูร้อยปีที่ เคยอยู่ในสวนสันติชัยปราการ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์เก่าแก่และเป็นที่มาของชื่อบางลำพูที่เห็นได้ชัดเจน แม้ต้นลำพูร้อยปีจะตายเพราะน้ำท่วมและถูกตัดลำต้นทิ้ง โดยที่คนในชุมชนบาง ลำพูไม่ทราบเรื่องเมื่อหลายปีก่อน แต่ในวันนี้ ต้นลำพูได้เกิดใหม่อยู่ภายใน “พิพิธบางลำพู” แห่งนี้ ในห้องจัดแสดง “ถอดรหัสลับชุมชนทรัพย์บางลำพู” ซึ่งภายในจะมีต้นลำพูจำลองขนาดใหญ่ มีแสงสว่างวิบวับจากหิ้งห้อย และกึ่งหนึ่งของต้นลำพูจำลองนี้เป็นกึ่งต้นลำพูของจริงจากชิ้นส่วนของต้น ลำพูร้อยปีที่ยังคงหลงเหลือไว้ให้เป็นที่ระลึก

ภาพที่ 2.10 ต้นลำพูจำลองที่ใช้กิ่งก้านจริงของต้นลำพูร้อยปีที่ยังคงเหลืออยู่มาประกอบ

ปิดท้ายที่ห้องจัดแสดงสุดท้าย “มิ่งขวัญบางลำพู” ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปบางลำพูประชาชนาศูนย์รวมจิตใจที่สมเด็จพระสังฆราชทรงประทานให้ชาวชุมชนบางลำพู ซึ่งได้อัญเชิญองค์พระพุทธรูปมาประดิษฐานในวันที่ 8 ส.ค. 2557

ส่วนที่ชั้นล่างของอาคารไม่ยังจัดเป็นห้องนิทรรศการ “โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช” จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การพิมพ์ในประเทศไทยและการพิมพ์ระบบตัวเรียงที่มีการเรียนการสอนกันในโรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช ที่ยังคงเป็นการพิมพ์ระบบตัวเรียงหรือ “เล็เตอร์เพรส” โดยผู้ชมจะได้รับความรู้ตั้งแต่ขั้นตอนการเรียงตัวตะกั่วเพื่อให้เกิดเป็น แม่พิมพ์ ก่อนที่จะเรียนรู้ถึงรูปแบบของเครื่องพิมพ์ขั้นตอนการพิมพ์ และยังเข้าใจถึงการพับซึ่งเป็นวิธีแบบดั้งเดิมที่ใช้ในการเย็บหนังสือ ความสนุกอยู่ตรงที่ผู้เข้าชมสามารถใช้เครื่องพิมพ์เล็เตอร์เพรสนี้พิมพ์โปสการ์ดด้วยตนเองและส่งผ่านความประทับใจนี้ผ่านไปรษณีย์ได้อีกด้วย

ถนนไกรสิทธิ์

ถนนนี้เชื่อมจากถนนจักรพงษ์ มาถึงถนนสิบสามห้าง ด้านข้างวัดบวรนิเวศวิหาร ถนนนี้มีตลาดในตอนเช้าทุกวัน ยกเว้นวันจันทร์ ที่ทางกรุงเทพมหานครไม่ให้พ่อค้าแม่ค้านำของมาขายบริเวณถนนหรือริมฟุตปาธ เพื่อให้พนักงานทำความสะอาด ตลาดในตอนเช้าจะมีอาหารสด ผักสด ผลไม้ กับข้าวปรุงสำเร็จ อาหารคาว-หวานที่จัดไว้เป็นชุด เพื่อให้ประชาชนได้ซื้อใส่บาตรพระ

ในตอนเช้า พอช่วงสาย ประมาณ 10 โมงเช้า ตลาดสดจะวาย แล้วจะมีพ่อค้าแม่ค้าอีกชุดหนึ่งนำเสื้อผ้าสำเร็จรูปมาวางขาย บริเวณฟุตปาธที่ถนนไกรสีห์แห่งนี้

ถนนตะนาว

เป็นถนนที่เชื่อมต่อจากถนนราชดำเนิน บริเวณสี่แยกคอกวัว ไปจรดที่ถนนสิบสามห้าง ในยุคต้นๆ กรุงรัตนโกสินทร์ คนที่อาศัยอยู่แถบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นแขกชาวตะนาวศรี จึงเป็นที่มาของชื่อถนนสินค้าที่จำหน่ายในยุคนั้น ได้แก่ แป้ง น้ำมันหอม และเครื่องทอง แขกตะนาวศรีส่วนหนึ่งมีอาชีพเลี้ยงวัวและคองวัวเดินออกไปเลี้ยงบริเวณสี่แยกคอกวัวในปัจจุบัน ถนนตะนาวสร้างเมื่อ พ.ศ. 2406 สมัยรัชกาลที่ 4 แม้ถนนตะนาวจะยังคงสภาพตึกแถวแบบเก่าที่เป็นร้านขายของที่ระลึก และร้านตัดเสื้อผ้าโดยเฉพาะชุดวิวาห์อยู่หลายร้าน อีกทั้งยังคงป้ายชุมชนบวรรังษีอยู่บนถนนสายนี้ แต่ปัจจุบันนี้ร้านค้าอื่นๆ มากกว่าครึ่งได้เปลี่ยนมาเป็นร้านขายเครื่องเงินไปแล้ว

ภาพที่ 2.11 บริเวณถนนตะนาว

ภาพที่ 2.12 ชุมชนบวรรังษี

ถนนพระอาทิตย์

ถนนเส้นนี้เป็นถนนที่อยู่เลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา ชุมชนบริเวณถนนพระอาทิตย์ เดิมโตมาพร้อมกับการสร้างพระนคร เป็นศูนย์กลางการปกครองและศิลปวัฒนธรรม มีวังเจ้านาย บ้านเรือนข้าราชการและราษฎรเรียงรายทั้งสองฝั่งถนน ความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนถนนพระอาทิตย์ผูกพันอย่างต่อเนื่องกับประวัติศาสตร์ของกรุงเทพฯ มาจนถึงปัจจุบัน

บริเวณถนนพระอาทิตย์นี้แต่เดิมมีต้นลำพูขึ้นหนาแน่น จึงเรียกบริเวณนี้ว่า “บางลำพู” ปัจจุบันคงเหลือต้นลำพูเพียง 1 ต้น เท่านั้น อยู่ที่บริเวณหลังป้อมพระสุเมรุ

สวนสาธารณะ สันติชัยปราการ

สร้างบนพื้นที่บริเวณ โขรอบป้อมพระสุเมรุ ตั้งอยู่ช่วงปลายถนนพระอาทิตย์ ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงปากคลองบางลำพู สร้างขึ้นเนื่องในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 6 รอบพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช เมื่อ พ.ศ. 2542 ในบริเวณสวนมีพระที่นั่ง สันติชัยปราการที่มีตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ พร้อมกับทำรับเสด็จลงเรือพระที่นั่ง เพื่อ น้อมเกล้าฯ ถวายเป็น ที่จัดพระราชประเพณีต่างๆ และมีทัศนียภาพของแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ประชาชน ได้ชื่นชมบรรยากาศ สัมผัสแม่น้ำ และสามารถชมกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคในพระราชพิธีถวาย ผ้าพระกฐิน ได้อย่างชัดเจน ในบริเวณสวนแห่งนี้ยังมี “ต้นลำพู” ดั้งเดิม อันเป็นที่มาของชื่อ “บางลำพู” ต้นสุดท้าย ที่ยังหลงเหลือไว้ให้ศึกษาอีกด้วย

ชนหลายชาติในย่านบางลำพู

บางลำพูเป็นที่อยู่ของผู้คนหลายเชื้อชาติ ทั้งไทย จีน แขก มอญ เริ่มแรกจากชาวไทยที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมริมแม่น้ำเจ้าพระยา แถบหลังวัดสังเวชฯ ในสมัยก่อนมักเรียกบริเวณนี้ว่า “บ้านบุ” “บ้านซ็อนหอยทัพพี” ปัจจุบันไม่มีการทำงานหัตถกรรมเหล่านี้แล้ว

ทางด้านวัดชนะสงคราม (หรือที่เรียกว่า วัดกลางนา เพราะอยู่กลางทุ่งนา) มีชาวมอญจำนวนหนึ่งอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ๆ วัด ชาวมอญที่บวชเป็นพระก็มักจะจำพรรษาที่วัดนี้ ชาวบ้านจึงเรียกวัดนี้ว่า “วัดตองปุ” ตามอย่างชาวมอญ

สำหรับชาวจีนอาศัยกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปเพราะเป็นผู้ชอบการค้าขาย

ชาวมุสลิมอาศัยอยู่บริเวณตรอกสุเหร่า ชาวมุสลิมเหล่านี้เป็นช่างทองที่อพยพมาจากภาคใต้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 มีประมาณ 40 หลังคาเรือน ภายในหมู่บ้านมีสุเหร่าจักรพงษ์เป็นสถานที่ประชุมทำศาสนกิจของชาวมุสลิม ซึ่งเดิมสร้างด้วยไม้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 3 สุเหร่าเดิมชำรุดมาก ชาวบ้านในบริเวณนั้นจึงร่วมใจกันสร้างเป็นอาคารก่ออิฐถือปูนขึ้นมาแทน

ในสมัยรัชกาลที่ 3 ชาวบ้านตรอกสุเหร่าทำทองกันแทบทุกครัวเรือน มีครั้งหนึ่งที่ชาวบ้านมุสลิมในหมู่บ้านได้ร่วมใจกันนำช่างทรงทองคำประดับเพชร ทับทิม มรกต ซึ่งทำด้วยฝีมือ

ประณีตขึ้น ทูลเกล้าฯ ถวายรัชกาลที่ 3 ผลงานชิ้นนี้ทำให้ความสามารถของช่างทองตรอกสุหร่าเป็นที่เลื่องลือในราชสำนัก ช่างทองที่มีฝีมือบางคนได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นช่างทองหลวง เป็นข้าราชการอยู่ในกรมช่างสิบหมู่ มีหน้าที่ผลิตเครื่องทรงและเครื่องราชูปโภคถวายพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ผู้ที่เป็นช่างทองจะได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เช่น พระยาภักดีพระยาวิเศษสุวรรณ หลวงเป็นขุนลังกา เป็นต้น

ชุมชนเก่าแก่แห่งนี้มีพัฒนาการต่อเนื่องจากหมู่บ้านชาวสวนในสมัยกรุงศรีอยุธยา มาเป็นศูนย์กลางธุรกิจที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ ธุรกิจย่านบางลำพูเป็นย่านคนไทย ธุรกิจย่านบางรักเป็นย่านธุรกิจชาวยุโรป บริเวณถนนเยาวราชเป็นย่านธุรกิจคนจีน ทั้งสามย่านดังกล่าวจะมีลักษณะแยกจากกันอย่างเด็ดขาด

7.2 สภาพการประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร

บางลำพูในสมัยก่อนยังไม่ค่อยคึกคักเท่าใดนัก มีเพียงตลาดเล็กๆ ซึ่งหม่อมเจ้าหญิงประสงค์สม บริพัตร เล่าไว้ในบันทึกความทรงจำบางเรื่อง ตอนหนึ่งว่า “...อยู่วังสามเสนการจ่ายอาหารรับประทานล่า บากมาก คนจ่ายตลาดต้องเดินมาถึงบางลำพู...” แม้ว่าอดีตที่นี่เป็นเพียงตลาดเล็ก ไม่ใหญ่โตเท่าตลาดเสาชิงช้า แต่เมื่อมีการตัดถนนในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงได้สร้างตลาดแบบทันสมัย สะอาด ถูกสุขลักษณะ ให้ชื่อว่า ตลาดยอดพิมาน ชาวบ้านเรียกกันสั้นๆ ว่า ตลาดยอด มีอาคารร้านค้าเกิดขึ้นโดยรอบตลาดมากมาย กลายเป็นตลาดที่มีสินค้านานาชนิด ตั้งแต่ดอกไม้รูปเทียน เสื้อผ้าอาภรณ์ อาหารคาวหวาน ฯลฯ จำหน่ายมากมาย

ปัจจุบัน ถนนข้าวสารหรือตรอกข้าวสารแทบทุกตารางนิ้วของถนนสายนี้นำมาใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ กลายเป็นตลาดใหญ่และเป็นแหล่งการค้าที่มีร้านค้ารายต้น และมีร้านค้าระดับห้างสรรพสินค้าแบบสมัยนี้รวมอยู่ด้วย บนทางเท้าก็ทำเป็นร้านค้า ทำให้ผู้คนต้องมาเดินบนถนน ร้านค้าบนทางเท้านี้จะหยุดขายทุกวันจันทร์ ตามที่กรุงเทพมหานครกำหนดให้ไม่ให้พ่อค้าแม่ค้ามาตั้งขายของบนทางเท้า ตามจุดที่กำหนด จึงทำให้ผู้คนเดินสะดวก รวดยนต์ต่างๆ ที่จะเข้ามาในบริเวณนี้ก็มีการจำกัด เช่น รถแท็กซี่ รถสามล้อ หรือส่วนใหญ่เรียกว่ารถตุ๊กๆ จะต้องมีผู้โดยสารเท่านั้น จึงจะสามารถเข้ามาวิ่งได้ และทุกเย็นตั้งแต่เวลา 18.00 น. เป็นต้นไป ก็จะปิดถนนข้าวสารไม่ให้รถยนต์หรือรถชนิดอื่น ๆ เข้าไป เพื่อให้เป็นถนนคนเดิน และบรรดาร้านค้าต่างๆ ก็พากันเปิดไฟแสงสีเพื่อประดับประดาตกแต่งร้านค้าอย่างสวยงาม เสียงเพลงทั้งจากร้านที่ตั้งอยู่ริมฟุตปาธ และร้านที่อยู่ในตึกต่างก็พากันเปิดเพลงอย่างแมมมัน เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศครึกครื้นให้กับร้าน ร้านค้าบนถนนข้าวสารจะขายเสื้อผ้า อาหารฝรั่ง ร้านขายเครื่องเงินและของที่ระลึก ร้านถักผมเปีย ขายกระเป๋า เป็นต้น สำหรับย่านบางลำพูนั้น ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ถนนพระอาทิตย์ริมแม่น้ำเจ้าพระยาลงไปจนถึงวัดบวรนิเวศ ส่วนอีกด้านหนึ่งนับจากถนนข้าวสารไปจนถึงวัดสามพระยา

ศูนย์กลางของย่านบางลำพูจะอยู่แถวๆ ตึกห้างนิวเวสต์เก่า มีรถประจำทางสาย 3, 6, 9, 15, 30, 32, 33, 43, 53, 64, 65, 82, 123, 524, 503 ผ่านบริเวณถนนพระอาทิตย์ และตลาดบางลำพู ส่วนรถประจำทางสาย 56, 68, 516 ผ่านบริเวณวัดบวรนิเวศ ที่นี่จะเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่เป็นที่รู้จักคึกคักของชาวต่างชาติ อีกทั้งยังเป็นแหล่งบันเทิงท่องเที่ยวและศูนย์รวมเครื่องเงินที่เลื่องชื่อของไทย มีร้านค้าเครื่องเงินจำนวนมาก เรียงรายทั้งในตรอกข้าวสาร และถนนตะนาว จนมีการจัดตั้งเป็นชมรมชื่อว่า "ชมรมเครื่องเงินถนนข้าวสาร - ตะนาวและเพื่อน" ซึ่งผู้วิจัยจะขอใช้ประชากรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำงานวิจัยชิ้นนี้

เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความหลากหลายคึกคักขึ้นนั้น องค์กรการท่องเที่ยวร่วมกับกรุงเทพมหานคร ได้จัดแคมเปญ “ข้าวสารถนนคนเดิน” เมื่อวันเสาร์อาทิตย์ที่ 7-8 มีนาคม 2558 โดยมีการออกร้านขายของและสินค้าต่างๆ บนถนนทางเดิน และได้จัดให้มีโครงการและกิจกรรมอื่นอีกมากมายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรม Thai Cultural Show ในโครงการ Empowerment เป็นโครงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นกิจกรรมของ กต. ตร. สน. ชนงสงคราม ร่วมกับผู้ประกอบการค้าในถนนข้าวสาร โดยมีการจัดแสดงนาฏศิลป์ เช่น โขน กลองยาว ลิเก ระบำ ฯลฯ ที่เป็นศิลปะในภาคต่างๆ ของไทย เริ่มตั้งแต่วันที่ 12 และ 19 มิ.ย. 58 และศุกร์อื่นๆ ต่อๆ มา พร้อมกันนี้ทางกทท. ยังมีการเพิ่มเลนจักรยานบนถนนตะนาวตามนโยบายการปรับผังเมือง ส่งเสริมการท่องเที่ยว ประหยัดพลังงานและการใช้น้ำมัน อีกทั้งลดมลภาวะที่เป็นพิษให้น้อยลงตามแบบเมืองโบโกต้าซึ่งเป็นเมืองจักรยานของประเทศโคลัมเบีย เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว ต้อนรับ AEC ด้วยเช่นกัน

8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็นด้านต่างๆ และนำมาประกอบข้อมูลรายละเอียดในการวิจัยดังนี้ คือ

8.1 การศึกษาภาษาจีน

กุลนรี นุกิจรังสรรค์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย : การศึกษานอกระบบ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมการศึกษภาษาจีนนอกระบบ ผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นปัญหาที่ทำให้การดำเนินงานการศึกษภาษาจีนนอกระบบไม่ค่อยได้ผลสำเร็จเท่าที่ควร ได้แก่ (1) ปัญหาเรื่องหลักสูตร ตำรา และวิธีการเรียนการสอน (2) เรื่องบุคลากร และ (3) เรื่องเงินทุนดำเนินการ และได้ขยายความปัญหาด้านหลักสูตร ตำรา และวิธีการเรียนการสอนไว้ว่า การเลือกใช้แบบเรียนในโรงเรียนสอนภาษาจีนนอกระบบยังไม่มีหลักเกณฑ์

อะไรแน่นอน แต่ละโรงเรียนสามารถเลือกใช้แบบเรียนได้ตามความพอใจ โดยแบบเรียนที่ได้รับ ความนิยมมากล้วนแต่เป็นแบบเรียนที่ผลิตขึ้นในประเทศจีน ในแง่ของผู้เรียนก็ยินดีที่ได้เรียน ภาษาจีนจากตำราของจีนแท้ๆ มากกว่าตำราของไทย โดยลี้มคูเนื้อหาว่าเหมาะสมกับหลักสูตร ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมแค่ไหน จึงทำให้การเรียนไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ควรจะเป็น ใน งานวิจัยนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่าอีกด้วยว่า ในการจะทำให้การเรียนการสอนภาษาจีนนอกระบบ ประสบความสำเร็จนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงได้แก่ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย-จีน ที่ผู้เรียนและ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจจิตวิทยาในการเรียนการสอนภาษาจีน วัตถุประสงค์ของการเรียนต้องตรง กับการสอน เช่น เรียนเพื่อศึกษาต่อ หรือเพื่อทำการค้า เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (2556) ได้จัดให้มีการเสวนา เกี่ยวกับแผนพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน ด้วยเล็งเห็นว่าภาษาจีนมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นภาษาที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ซึ่งมีผู้ที่มิเชื่อสายจีน เป็นจำนวนมาก อีกทั้งมีผู้สนใจที่จะต้องใช้ภาษาจีนในการติดต่อคบค้าสมาคมกับชาวจีน นักธุรกิจ จีน และนักธุรกิจในประเทศต่างๆ ที่ใช้ภาษาจีนอีกมากมาย หนึ่งในมาตรการในการพัฒนาการเรียน การสอนภาษาจีนจากการเสวนากล่าวว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอน ภาษาจีน จำเป็นต้องสำรวจความต้องการเรียนภาษาจีนของผู้เรียน สำรวจความต้องการการใช้ ภาษาจีนในการประกอบอาชีพของหน่วยงาน/สถานประกอบการ แล้วจึงจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนตามความพร้อมและบริบทของสถานศึกษา โดยกำหนดให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความ ต้องการและความสนใจโดยมิได้เป็นการบังคับ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเอง

8.2 ภาษาจีนกลางในภาคธุรกิจและชีวิตประจำวัน

ศรัณย์ มนต์อาร์ักษ์ (2554) ได้ให้สัมภาษณ์ในหนังสือ ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์ ในคอลัมน์ “3 นักธุรกิจไทยรุ่นใหม่ชี้ช่องรวย! เผยกลยุทธ์ทำการค้ากับจีนแบบมั่งคั่ง” ซึ่งกล่าวถึง ความสำคัญของประเทศจีนต่อภาคธุรกิจไทยและ โอกาสที่นักธุรกิจไทยจะประสบความสำเร็จใน การติดต่อซื้อขายกับนักธุรกิจจีน ได้ระบุถึงความสำคัญของการใช้ภาษาจีนไว้ว่า “แม้แต่การประชุม โครงการ Asean-China Young Entrepreneurs Association / Forum จะมีหลากหลายประเทศเข้าร่วม ประชุม แต่ยังคงใช้ภาษาจีนในการประชุม จึงทำให้เห็นว่าภาษาจีนเป็นภาษาที่สำคัญในการติดต่อ ค้าขาย ทำธุรกิจระหว่างกัน ทั้งยังมีชาวจีนส่วนน้อยที่พูดภาษาอังกฤษได้”

ศักดิ์ศรี พิ วัตศิริศักดิ์ (2555) บรรณาธิการบริหารเว็บไซต์เอดูโซนส์ (Eduzones) ได้ วิเคราะห์การเรียนภาษาจีนไว้ว่า จีนซึ่งได้รับตำแหน่งมหาอำนาจทางด้านเศรษฐกิจในอันดับที่ 2 ของโลก มีอิทธิพลมากทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทูต สังคม วัฒนธรรมและการกีฬา ฯลฯ ทำ ให้จีนกลายเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงที่สุดใน

โลก เมื่อรวมกับจำนวนประชากรกว่าพันล้าน และการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก ทำให้ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีการใช้กันมากที่สุดในภาษาหนึ่ง ที่สำคัญ ภาษาจีนได้รับการยอมรับให้เป็นหนึ่งในภาษาราชการของโลก และประเทศไทยเราเอง มีการทำมาค้าขายกันแทบทุกด้าน และมีความใกล้ชิดในด้านเผ่าพันธุ์กับชาวจีนกันเป็นอย่างมากยิ่ง จึงทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างคนทั้งสองชาติมีความสำคัญและเพิ่มมากขึ้นๆ ในแต่ละปี จึงยืนยันได้ว่าโลกยุคปัจจุบัน ถ้าพึ่งแค่ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวคงไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้น ถ้าหากต้องการเป็นคนที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วในชีวิต จึงจะต้องมี ภาษาจีนเป็นทักษะติดตัว และเป็นใบเบิกทางสู่ออนาคตอันรุ่งโรจน์อีกด้วย โดยการเรียนภาษาจีนนั้นมีหลากหลายวิธีให้เลือก ทั้งเรียนกับครูชาวจีนโดยตรงในประเทศ เรียนกับครูที่ประเทศจีน เรียนผ่านสื่อออนไลน์ หรือเรียนตามสถาบันการศึกษาที่มีครูชาวไทยเป็นผู้สอน แต่การเลือกเรียนหลักสูตรที่มีคุณภาพและสามารถใช้งานได้จริงๆ นั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากได้เรียนในหลักสูตรที่สร้างโอกาสให้กับชีวิตได้จริง

8.3 หลักสูตรและการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนกลาง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีผลงานการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนกลางที่ตรงกับความต้องการใช้ภาษาจีนกลางในชีวิตประจำวัน ผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารย่านบางลำพู โดยตรง แต่มีบางตำราบางผลงานของผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านสามารถนำมาปรับใช้ในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารได้ เช่น

เขียน จิ่งเหวิน (2551) ได้แต่งหนังสือ “รอบรู้ภาษาจีน (รู้จักจ้อจิ้น เล่ม 1 ฉบับปรับปรุง)” ซึ่งถูกจัดเป็นคัมภีร์สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนยุคใหม่ ได้ระบุถึงความได้เปรียบของคนไทยในการเรียนภาษาจีนไว้ว่า สำหรับธรรมชาติของคนไทยแล้ว ภาษาจีนเรียนง่ายกว่าภาษาอังกฤษมาก เพราะมีความคล้ายคลึงระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทยในทุกองค์ประกอบของการเรียนภาษา ได้แก่ ด้านระบบการออกเสียง ระบบคำศัพท์ และระบบไวยากรณ์ กล่าวได้โดยสรุปดังนี้ (1) ด้านระบบการออกเสียง คนไทยส่วนใหญ่มักออกเสียงภาษาจีนได้ดี เนื่องจากระบบการออกเสียงของภาษาจีนกลางใช้เสียงค่อนข้างน้อย ขณะที่ระบบการออกเสียงของภาษาไทยใช้เสียงค่อนข้างมาก ดังนั้นในภาษาจีนจึงมีอยู่ไม่กี่เสียงที่หาเสียงเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันในภาษาไทยไม่ได้ นอกนั้นภาษาไทยมีเกือบครบ และการที่ระบบการออกเสียงของภาษาไทยใช้เสียงมากนั้น ทำให้คนไทยหูไวซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเลียนแบบการออกเสียง (2) ระบบคำศัพท์ ทั้งภาษาจีนกับภาษาไทย รากศัพท์มักเป็นภาษาคำโดด และ วิธีการสร้างคำศัพท์ก็ใกล้เคียงกันมาก คือนำเอารากศัพท์มาประกอบกันขึ้นมา เพียงแต่ในภาษาจีนส่วนที่ขยายต้องอยู่ข้างหน้าของส่วนที่ถูกขยายเสมอ

ดังนั้น คนไทยจึงสามารถเข้าใจระบบคำศัพท์ของภาษาจีนได้ง่ายดายและใช้งานสะดวก เพราะตรงกับวิธีคิดของคนไทย นอกจากนี้ การสร้างคำ การใช้คำ รวมทั้งการเล่นอุปมาอุปไมยนั้นก็สอดคล้องกัน ในสองภาษานี้จึงมีคำศัพท์ คำพูด และสำนวนมากมาย เหมือนดอดออกจากแบบอันเดียวกัน เพราะตรงกันเกือบคำต่อคำเลยทีเดียว (3) ระบบไวยากรณ์ ภาษาจีนกับภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกันในด้านไวยากรณ์เป็นอย่างมาก โดยต่างก็อาศัยการเรียงคำเป็นหลัก โครงสร้างหลักของประโยคส่วนใหญ่จะเหมือนหรือใกล้เคียงกันเป็นอย่างมาก รูปประโยคส่วนใหญ่สามารถแปลเป็นไทยคำต่อคำได้เกือบ 100% และได้เขียนสรุปไว้ว่า ทั้งหมดนี้คือความได้เปรียบของคนไทย ซึ่งทำให้คนไทยเรียนภาษาจีนง่ายสามารถเห็นผลได้เร็วมากกว่าคนชาติอื่นๆ แต่ต้องมีตำราเรียนที่ดีและครูที่สอนเก่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นตำราเรียนกับครูที่รู้จักดึงเอาความได้เปรียบของคนไทยในส่วนที่ภาษาจีนกับภาษาไทยคล้ายคลึงกันเข้ามาช่วย

ทิภาพร เขียมวัฒนา ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) ได้ลงบทความเรื่อง “เรียนภาษาจีนอย่างไร ใช้งานได้” กล่าวถึงการฝึกฝนการสนทนาไว้อย่างน่าสนใจคือ จะต้องหาโอกาสพูดให้มาก สิ่งหนึ่งที่คนอยากเก่งภาษาจำเป็นต้องมี นั่นคือ ความกล้าที่จะพูดออกมา อย่าอายหรือกลัวว่าจะถูกคนหัวเราะเยาะ คนไทยไม่น้อยที่มีปัญหาในเรื่องนี้ จะเห็นได้จากที่เราเรียนภาษาอังกฤษกันมาตั้งแต่ชั้นประถม มีความรู้ความเข้าใจในภาษาอังกฤษไม่น้อย แต่มีสักกี่คนที่กล้าพูดกล้านำไปใช้จริง ทั้งๆ ที่ฟังออกทั้งหมดแต่ไม่กล้าพูด เมื่อเป็นเช่นนี้จึงไม่อาจบอกได้ว่าคนไทยพูดภาษาอังกฤษเก่ง ปัจจุบันคนรุ่นใหม่กล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น ปัญหาในเรื่องนี้จึงน้อยลง การหาโอกาสพูดภาษาจีนบ่อยๆ ก็เพื่อจะได้รู้ว่าสิ่งที่เราพูดออกมานั้นคนอื่นฟังเข้าใจมากน้อยเพียงใด สิ่งที่เราเรียนมาสามารถนำไปสื่อสารได้จริงหรือไม่ ไม่ต้องกังวลเรื่องความชัดเจนมากจนเกินไป ขอเพียงอีกฝ่ายเข้าใจก็นับว่าใช้ได้ ความชัดเจนจะตามมาในภายหลัง เมื่อเรามีความรู้มากขึ้น ประสบการณ์มากขึ้น ในการฝึกพูดนั้น จะดีมากถ้าเราพูดคุยกับคนที่มีความรู้มากกว่าเรา เช่นเรียนมามากกว่า หรือเป็นเจ้าของภาษาโดยตรง เพราะเราจะมีโอกาสได้ยินได้ฟังคำพูดที่ถูกต้อง ศัพท์และสำนวนที่แปลกใหม่ เป็นการช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับเรามากขึ้น และหากเราพูดผิด อีกฝ่ายก็สามารถช่วยแก้ไขได้ทันที แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่ฝึกพูดกับคนที่มีความรู้น้อยกว่าหรือมีความรู้พอๆ กัน เพราะถึงแม้จะไม่ช่วยให้เรียนรู้ศัพท์อะไรเพิ่มมากขึ้น แต่ก็เป็นการทบทวนสิ่งที่เรียนมา เป็นการฝึกฝนร่วมกัน และยังเป็นการแสดงน้ำใจอันดีที่ฟังมีต่อผู้อื่นอีกด้วย สรุปก็คือพูดในทุกโอกาสที่มี

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บ่งชี้ว่า การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน
กลางในไทยได้รับแรงสนับสนุนและความร่วมมือของประเทศจีนและไทยทั้งภาครัฐและเอกชนมา
โดยตลอด อีกทั้งจากนโยบายให้การสนับสนุนด้านเงินทุนและบุคลากรของประเทศจีน ตาม
โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนฮั่นปู้ของจีนมาตลอด 40 ปีอย่างต่อเนื่องและต่อไปในอนาคต
ด้วยเช่นกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพฯ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าขายสินค้า หรือ ผู้ดำเนินธุรกิจประเภทที่พัก ร้านอาหาร ร้านเสื้อผ้า เครื่องเงิน ฯลฯ ที่ตั้งอยู่บนถนนข้าวสารและตะนาวในย่านบางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ที่เป็นสมาชิกชมรมเครื่องเงิน ถนนข้าวสารและเพื่อน ซึ่งประกอบไปด้วยระดับพนักงาน ระดับผู้จัดการ และเจ้าของกิจการ จำนวน 64 คน โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความสามารถในการใช้ภาษาจีน
- ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการเรียนภาษาจีน

2.2.2 วางแผนการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาความหมาย ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกลางในชีวิตประจำวัน
- 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ความหมาย รวมทั้งวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 3) สร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพฯ แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม
- 4) การหาคุณภาพขั้นต้นของแบบสอบถาม
  - (1) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแก้ไขทางด้านเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้
  - (2) นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปปรับปรุงแก้ไข
  - (3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนทำการพิจารณาโครงสร้าง (Construct Validity) โดยดูความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามปฏิบัติการของแนวทางการประกัน (IOC) และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.05 – 1.00 โดยกำหนดคะแนนจากการพิจารณา ดังนี้ (สมถวิล วิจิตรวรรณ, 2554)

+1 เมื่อ	แน่ใจว่าตัวแปรสอดคล้องกับขอบเขตขององค์ประกอบแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้
0 เมื่อ	ไม่แน่ใจว่าตัวแปรสอดคล้องกับขอบเขตขององค์ประกอบแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้
-1 เมื่อ	แน่ใจว่าตัวแปรไม่สอดคล้องกับตัวแปรสอดคล้องกับขอบเขตขององค์ประกอบแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้
  - (4) ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(5) นำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแล้ว ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

5) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง โดยผู้วิจัยได้ ดำเนินการดังนี้ นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Tryout) โดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนซึ่งไม่ใช่ประชากร จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบสอบถามไปดำเนินการสอบถามกับประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการแจกแบบสอบถาม ให้ผู้ดำเนินธุรกิจประเภทค้าขาย เครื่องเงิน ที่ตั้งอยู่บนถนนข้าวสารและตะนาวในย่านบางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ เป็นสมาชิกชมรมเครื่องเงิน ถนนข้าวสารและเพื่อน ทั้งหมดจำนวน 64 คน โดยการชี้แจงให้ผู้ตอบ แบบสอบถามให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลทันทีที่ผู้รับบริการ ตอบแบบสอบถามเสร็จ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยมี การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

4.1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความสามารถในการใช้ภาษาจีน ใช้การ วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ การบรรยาย

4.1.2 แบบสอบถามตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 1.5 หมายถึง	มีน้อยที่สุด/ต้องการน้อยที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.5 – 2.49 หมายถึง	มีน้อย/ต้องการน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.5 – 3.49 หมายถึง	มีปานกลาง/ต้องการปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.5 – 4.49	หมายถึง	มีมาก/ต้องการมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.5 ขึ้นไป	หมายถึง	มีมากที่สุด/ต้องการมากที่สุด

4.1.3 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ อันได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency)

ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มาทำการแปลความหมาย เพื่อประเมินสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพฯ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพฯ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้ภาษาจีนกลางที่จำเป็นใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการ
2. เพื่อศึกษาความต้องการและเนื้อหาของภาษาจีนกลางที่ผู้ประกอบการต้องการเรียน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการค้าขายสินค้า หรือ ผู้ดำเนินธุรกิจประเภทที่พัก ร้านอาหาร ร้านเสื้อผ้า เครื่องเงิน ฯลฯ ซึ่งตั้งอยู่บนถนนข้าวสารและตะนาวในย่านบางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ที่เป็นสมาชิกชมรมเครื่องเงิน ถนนข้าวสารและเพื่อน จำนวน 64 คน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนภาษาจีน ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลในลักษณะตารางเพื่อแสดงค่า

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1-4.5

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (n=64)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	25	39.06
หญิง	39	60.94
รวม	64	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 60.94 และเพศชาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 39.06

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกช่วงอายุ (n=64)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	7	10.94
25-39 ปี	26	40.62
40-54 ปี	21	32.81
55 ปีขึ้นไป	10	15.63
รวม	64	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอายุ 25-39 ปี มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 40.62 รองลงมาอายุ 40-54 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 32.81 และน้อยที่สุดได้แก่ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.94

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพและตำแหน่ง (n=64)

อาชีพและตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ระดับพนักงาน	15	23.44
ระดับผู้จัดการ	11	17.19
เจ้าของกิจการ	38	59.37
รวม	64	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเจ้าของกิจการ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 59.37 รองลงมา คือระดับพนักงาน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.44 และน้อยที่สุดคือระดับผู้จัดการจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 17.19

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 64)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยม	7	10.94
มัธยมถึงปวส.	14	21.88
ปริญญาตรี	37	57.81
สูงกว่าปริญญาตรี	6	9.38
รวม	64	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 57.81 รองลงมาคือระดับมัธยมถึงปวส. จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21.88 และน้อยที่สุดคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาษาต่างประเทศที่สามารถพูดได้ (n = 64)

ภาษาต่างประเทศที่สามารถพูดได้	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้	ร้อยละ
ภาษาอังกฤษ	64	64	100.00
ภาษาจีนกลาง/แมนดาริน	64	23	35.94
อื่นๆ	64	9	14.06

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 64 คน ทุกคนสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถพูดภาษาจีนกลาง/แมนดาริน ได้ทั้งหมด 23 คน คิดเป็นร้อยละ 35.94 และผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถพูดต่างประเทศอื่นๆ ได้อีกจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 14.06 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาจีน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาจีน ใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

2.1 ความสามารถในการใช้ภาษาจีน

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าร้อยละในด้านความสามารถในการใช้ภาษาจีน (n = 64)

ความสามารถในการใช้ภาษาจีน	จำนวน	ร้อยละ
ได้	30	46.87
ไม่ได้	34	53.13
รวม	64	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่สามารถใช้ภาษาจีนได้มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 53.13 ส่วนผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 46.87

2.2 ทักษะในการใช้ภาษาจีน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าร้อยละในด้านทักษะในการใช้ภาษาจีน สอบถามจากผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้จำนวน 30 คน (n = 30)

ทักษะในการใช้ภาษาจีน	จำนวนผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนในทักษะต่างๆได้	ร้อยละ
ฟัง	30	100.00
ฟังและพูด	27	90.00
ฟัง พูด และอ่าน	20	66.67
ฟัง พูด อ่าน และเขียน	19	63.33

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ทั้งหมด 30 คน ทุกคนสามารถฟังภาษาจีนได้ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถฟังและพูดภาษาจีนได้ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 สามารถฟัง พูด และอ่านภาษาจีนได้จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และสามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีนได้จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33

2.3 ระดับความสามารถในการใช้ภาษาจีน

2.3.1 ระดับความสามารถในการฟังภาษาจีน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถฟังภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าร้อยละระดับความสามารถในการฟังภาษาจีน (n = 30)

ความสามารถในการใช้ภาษาจีน	จำนวน	ร้อยละ
คล่องแคล่ว	10	33.33
ปานกลาง	12	40.00
เบื้องต้น	8	26.67
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถฟังภาษาจีนได้ทั้งหมด 30 คน ส่วนใหญ่สามารถฟังภาษาจีนได้อยู่ระดับปานกลาง คือจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

รองลงมาคือผู้ที่สามารถฟังภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และมีผู้ที่สามารถฟังภาษาจีนได้อยู่ในระดับเบื้องต้น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67

2.3.2 ระดับความสามารถในการพูดภาษาจีน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถพูดภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าร้อยละระดับความสามารถในการพูดภาษาจีน (n = 27)

ความสามารถในการใช้ภาษาจีน	จำนวน	ร้อยละ
คล่องแคล่ว	10	37.04
ปานกลาง	13	48.15
เบื้องต้น	4	14.81
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถพูดภาษาจีนได้ทั้งหมด 27 คน ส่วนใหญ่สามารถพูดภาษาจีนได้อยู่ระดับปานกลาง คือจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาคือผู้ที่สามารถพูดภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 และมีผู้ที่สามารถพูดภาษาจีนได้อยู่ในระดับเบื้องต้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81

2.3.3 ระดับความสามารถในการอ่านภาษาจีน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถอ่านภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าร้อยละระดับความสามารถในการอ่านภาษาจีน (n = 20)

ความสามารถในการใช้ภาษาจีน	จำนวน	ร้อยละ
คล่องแคล่ว	6	30.00
ปานกลาง	10	50.00
เบื้องต้น	4	20.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถอ่านภาษาจีนได้ทั้งหมด 20 คน ส่วนใหญ่สามารถอ่านภาษาจีนได้อยู่ระดับปานกลาง คือ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ

ผู้ที่สามารถอ่านภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และมีผู้ที่สามารถอ่านภาษาจีนได้อยู่ในระดับเบื้องต้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

2.3.4 ระดับความสามารถในการเขียนภาษาจีน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถเขียนภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าร้อยละระดับความสามารถในการเขียนภาษาจีน (n = 19)

ความสามารถในการใช้ภาษาจีน	จำนวน	ร้อยละ
คล่องแคล่ว	5	26.32
ปานกลาง	10	52.63
เบื้องต้น	4	21.05
รวม	19	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถเขียนภาษาจีนได้ทั้งหมด 19 คน ส่วนใหญ่สามารถเขียนภาษาจีนได้อยู่ระดับปานกลาง คือจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 รองลงมาคือผู้ที่สามารถเขียนภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32 และมีผู้ที่สามารถเขียนภาษาจีนได้อยู่ในระดับเบื้องต้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05

2.4 ความสามารถในการใช้ภาษาจีนท้องถิ่น (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าร้อยละประเภทของภาษาจีนที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถใช้ได้ (n= 30)

ความสามารถในการใช้ภาษาจีนท้องถิ่น	จำนวนผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนท้องถิ่นต่างๆได้	ร้อยละ
จีนกลาง/แมนดาริน	24	80.00
จีนแต้จิ๋ว	19	63.33
จีนฮกเกี้ยน	2	6.67
จีนแคะ	5	16.67
จีนไหหลำ	0	0.00
จีนกวางตุ้ง	2	6.67

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนกลาง/แมนดารินเป็นภาษาถิ่นที่มีผู้ใช้ได้มากที่สุด คือสามารถใช้ได้ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือ ภาษาจีนแต้จิ๋ว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 และภาษาจีนที่มีผู้ใช้ได้น้อยที่สุดคือภาษาจีนฮกเกี้ยน และภาษาจีนกวางตุ้ง มีจำนวนอย่างละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ส่วนภาษาจีนไหหลำเป็นภาษาที่ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามสามารถใช้ได้เลย

2.5 วัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาจีน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าร้อยละในด้านวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาจีน สอบถามจากผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ (n = 30)

วัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาจีน	จำนวนผู้ที่ใช้ภาษาจีนเพื่อวัตถุประสงค์แต่ละประเภท	ร้อยละ
เพื่อติดต่อสื่อสาร	26	86.67
เพื่อศึกษาหาความรู้	11	36.67
เพื่อความบันเทิง	15	50.00
เพื่อรับข่าวสาร	12	40.00
เพื่อการประกอบธุรกิจ	27	90.00
เพื่อการสมาคม	14	46.67

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ในผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ 30 คน วัตถุประสงค์หลักในการใช้ภาษาจีนอันดับ 1 คือ เพื่อการประกอบธุรกิจ โดยมีผู้ตอบจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 วัตถุประสงค์รองลงมาคือ เพื่อติดต่อสื่อสารจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 วัตถุประสงค์ที่มีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ เพื่อศึกษาหาความรู้ โดยมีผู้ตอบเพียง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67

2.6 ผลการใช้ภาษาจีนในธุรกิจการงาน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าร้อยละผลการใช้ภาษาจีนในธุรกิจการงาน (n = 30)

ผลการใช้ภาษาจีนในธุรกิจการงาน (การขยายตัวของธุรกิจ)	จำนวน	ร้อยละ
ปกติ	2	6.67
เพิ่มขึ้นเล็กน้อย	4	13.33
เพิ่มขึ้นปานกลาง	20	66.67
เพิ่มขึ้นมาก	4	13.33
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ทั้งหมด 30 คน ส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนช่วยในธุรกิจการงานทำให้ธุรกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นปานกลางมากที่สุด คือจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือทำให้ธุรกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยและเพิ่มขึ้นมากเท่ากัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และทำให้ธุรกิจขยายตัวปกติจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 นั่นเอง

2.7 ความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจ (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าร้อยละความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจ (n = 30)

ความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับ ธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
จำเป็นมาก	2	6.67
จำเป็นปานกลาง	19	63.33
จำเป็นน้อย	9	30.00
ไม่จำเป็นเลย	0	0.00
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ทั้งหมด 30 คน ส่วนใหญ่มีความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจปานกลาง คือจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 รองลงมาคือมีความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจน้อย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และไม่มีผู้ที่ตอบว่าไม่มีความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจเลย

2.8 วิธีการเรียนรู้ภาษาจีน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าร้อยละวิธีการเรียนรู้ภาษาจีน คัดจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (n = 64)

วิธีการเรียนรู้ภาษาจีน	จำนวนผู้ที่เลือกวิธีการเรียนรู้ภาษาจีนวิธีต่างๆ	ร้อยละ
เรียนรู้ด้วยตนเอง	30	46.88
เข้าอบรมระยะสั้น	49	76.56
เข้าชั้นเรียน	10	15.63
วิธีการอื่นๆ	34	53.13

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ในผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 64 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกวิธีเรียนรู้ภาษาจีนด้วยการเข้าอบรมระยะสั้นมากที่สุดคือ 49 คน คิดเป็นร้อยละ 76.56 รองลงมาคือวิธีการอื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เพลง วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 53.13 และมีผู้ตอบเลือกวิธีการเข้าชั้นเรียนน้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.63 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 3 สภาพและความสามารถในการใช้ภาษาจีนกลาง

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านสภาพและความสามารถในการใช้ภาษาจีนกลาง (n = 64)

ด้านที่	สภาพและความสามารถของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละด้าน	ระดับความคิดเห็น		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1	ท่านเคยศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนกลางมาก่อน	1.84	1.05	น้อย
2	ท่านมีลูกค้าชาวจีนหรือลูกค้าเขียนภาษาจีน	2.65	0.91	ปานกลาง
3	ท่านรู้จักตัวเลขและนับเลขในภาษาจีนได้	2.40	1.35	น้อย
4	ท่านบอกวันเวลาเดือนปีในภาษาจีนได้	2.01	1.32	น้อย
5	ท่านทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีนได้	2.41	1.43	น้อย
6	ท่านรู้จักตัวพินอินและสะกดคำภาษาจีนได้	1.68	1.00	น้อย
7	ท่านรู้จักความเป็นมาและอักขระต่างๆ ในภาษาจีน	1.46	0.82	น้อยที่สุด
8	ท่านรู้วิธีเขียนตัวอักษรจีนตามหลักภาษาจีน	1.81	1.22	น้อย
9	ท่านรู้จักตัวอักษรจีนแบบตัวย่อ	1.64	1.01	น้อย
10	ท่านรู้จักตัวอักษรจีนแบบตัวเต็ม	1.91	1.24	น้อย
11	ท่านใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรจีนได้	1.46	0.85	น้อยที่สุด
12	ท่านนัดหมายกับลูกค้าเป็นภาษาจีนได้	1.98	1.33	น้อย
13	ท่านสั่งอาหารเครื่องดื่มเป็นภาษาจีนได้	1.83	1.14	น้อย
14	ท่านบอกสถานที่และเส้นทางเป็นภาษาจีนได้	1.76	1.15	น้อย
15	ท่านเรียกญาติและบุคคลในครอบครัวเป็นภาษาจีนได้	2.06	1.28	น้อย
16	ท่านต้อนรับลูกค้าที่เขียนจีนด้วยภาษาจีนได้	2.21	1.38	น้อย
17	ท่านเสนอขายสินค้าเป็นภาษาจีนได้	2.06	1.40	น้อย
18	ท่านเจรจาติดต่อสั่งซื้อสินค้าเป็นภาษาจีนได้	1.92	1.30	น้อย
19	ท่านสามารถต่อรองราคาสินค้าเป็นภาษาจีนได้	1.95	1.36	น้อย
20	ท่านอธิบายวิธีการจัดส่งสินค้าเป็นภาษาจีนได้	1.81	1.27	น้อย
	รวม	1.95	1.12	น้อย

จากตารางที่ 4.17 พบว่า สภาพกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาจีนกลางส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95$) โดยสภาพของกลุ่มตัวอย่างมีลูกค้าชาวจีน/ลูกค้าเขียนภาษาจีนโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$) สำหรับความสามารถที่ผู้ตอบแบบสอบถามหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุดคือ สามารถทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีน ($\bar{X} = 2.41$) ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนความสามารถที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ที่น้อยที่สุดคือ ความเป็นมาและอักขระต่างๆ ในภาษาจีนและการใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรจีน ($\bar{X} = 1.46$) รองลงมาคือ ตัวอักษรจีนแบบตัวย่อ ($\bar{X} = 1.64$) ตัวพินอินและสะกดคำภาษาจีน ($\bar{X} = 1.68$)

ตอนที่ 4 ความต้องการเรียนรู้ภาษาจีนกลางของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้ภาษาจีนกลางในด้านต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 64)

ด้าน ที่	ความต้องการเรียนรู้ภาษาจีนกลาง	ระดับความคิดเห็น		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลผล
1	ท่านต้องการศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนกลาง	3.37	0.95	ปานกลาง
2	ท่านต้องการเขียนภาษาจีนกับลูกค้าชาวจีน	3.43	0.97	ปานกลาง
3	ท่านต้องการเรียนรู้ตัวเลขและการนับเลขในภาษาจีน	2.96	0.97	ปานกลาง
4	ท่านต้องการบอกวันเวลาเดือนปีในภาษาจีนได้	2.65	0.99	ปานกลาง
5	ท่านต้องการทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีนได้	3.51	1.13	มาก
6	ท่านต้องการเรียนรู้ตัวพินอินและการสะกดคำภาษาจีน	3.28	1.20	ปานกลาง
7	ท่านต้องการเรียนรู้ความเป็นมาและอักขระต่างๆ ในภาษาจีน	2.33	1.02	น้อย
8	ท่านต้องการเรียนรู้วิธีเขียนตัวอักษรจีนตามหลักภาษาจีน	2.54	1.03	ปานกลาง
9	ท่านต้องการเรียนรู้ตัวอักษรจีนแบบตัวย่อ	3.32	1.21	ปานกลาง
10	ท่านต้องการเรียนรู้ตัวอักษรจีนแบบตัวเต็ม	2.50	1.02	ปานกลาง
11	ท่านต้องการใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรจีนได้	3.23	1.34	ปานกลาง
12	ท่านต้องการนัดหมายกับลูกค้าทางโทรศัพท์เป็นภาษาจีนได้	3.45	1.18	ปานกลาง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ด้าน ที่	ความต้องการเรียนรู้ภาษาจีนกลาง	ระดับความคิดเห็น		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลผล
13	ท่านต้องการสั่งอาหารเครื่องดื่มเป็นภาษาจีนได้	2.86	1.08	ปานกลาง
14	ท่านต้องการบอกสถานที่และเส้นทางเป็นภาษาจีนได้	2.86	1.09	ปานกลาง
15	ท่านต้องการเรียกญาติและบุคคลในครอบครัวเป็นภาษาจีนได้	2.45	1.07	น้อย
16	ท่านต้องการต้อนรับลูกค้าที่เขียนเงินด้วยภาษาจีนได้	3.68	1.09	มาก
17	ท่านต้องการเสนอขายสินค้าเป็นภาษาจีนได้	3.72	1.20	มาก
18	ท่านต้องการติดต่อสั่งซื้อสินค้าเป็นภาษาจีนได้	1.48	1.18	น้อยที่สุด
19	ท่านต้องการสามารถต่อรองราคาสินค้าเป็นภาษาจีนได้	3.26	1.11	ปานกลาง
20	ท่านต้องการอธิบายวิธีการจัดส่งสินค้าเป็นภาษาจีนได้	3.39	1.23	ปานกลาง
โดยรวม		3.12	1.10	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในการเรียนรู้ภาษาจีนกลางอยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) โดยทักษะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียนรู้มากที่สุดคือ สามารถเสนอขายสินค้าเป็นภาษาจีนได้ ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาคือ สามารถต้อนรับลูกค้าชาวจีนเป็นภาษาจีนได้ ($\bar{X} = 3.68$) และ ต้องการทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีนได้ ($\bar{X} = 3.51$) ส่วนทักษะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียนรู้ที่น้อยที่สุดคือ การติดต่อสั่งซื้อสินค้าเป็นภาษาจีน ($\bar{X} = 1.48$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปและอภิปรายผลการศึกษาวิจัย พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ แล้วนำมาวิเคราะห์ผล โดยสรุปได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา

1.1.1 ด้านเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 61 และเพศชาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 39

1.1.2 ด้านช่วงอายุ ส่วนใหญ่อายุ 25-39 ปี มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 40.62 รองลงมาอายุ 40-54 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 32.81 และน้อยที่สุดได้แก่ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.94

1.1.3 ด้านอาชีพและตำแหน่ง ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 59.37 รองลงมา คือระดับพนักงาน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.44 และน้อยที่สุดคือระดับผู้จัดการจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 17.19

1.1.4 ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 57.81 รองลงมาคือระดับมัธยมถึงปวส. จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21.88 และน้อยที่สุดคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38

ตอนที่ 2 ความสามารถในการใช้ภาษาจีน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภาษาต่างประเทศที่สามารถพูดได้

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 64 คน และมีผู้ที่สามารถพูดภาษาจีนกลาง/แมนดาริน ได้ทั้งหมด 34 คน คิดเป็นร้อยละ 53.12

2.2 ความสามารถในการใช้ภาษาจีน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถใช้ภาษาจีนได้มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 53.13 ส่วนผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 46.87 โดยใน 30 คนนี้มีความสามารถในการใช้ภาษาจีน ตามทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาจีน ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ทักษะการฟัง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ทั้งหมด 30 คน ทุกคนสามารถฟังภาษาจีนได้ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยส่วนใหญ่สามารถฟังภาษาจีนได้อยู่ระดับปานกลาง คือมีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือผู้ที่สามารถฟังภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และมีผู้ที่สามารถฟังภาษาจีนได้อยู่ในระดับเบื้องต้น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67

2.2.2 ทักษะการพูด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถพูดภาษาจีนได้ทั้งหมด 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 โดยส่วนใหญ่สามารถพูดภาษาจีนได้อยู่ระดับปานกลางคือมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาคือผู้ที่สามารถพูดภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 และมีผู้ที่สามารถพูดภาษาจีนได้อยู่ในระดับเบื้องต้นจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81

2.2.3 ทักษะการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถอ่านภาษาจีนได้จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ส่วนใหญ่สามารถอ่านภาษาจีนได้อยู่ระดับปานกลางคือมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือผู้ที่สามารถอ่านภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และมีผู้ที่สามารถอ่านภาษาจีนได้อยู่ในระดับเบื้องต้นจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 นั้นเอง

2.2.4 ทักษะการเขียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเขียนภาษาจีนได้มีทั้งหมด 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 ส่วนใหญ่สามารถเขียนภาษาจีนได้อยู่ระดับปานกลาง คือมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 รองลงมาคือผู้ที่สามารถเขียนภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32 และมีผู้ที่สามารถเขียนภาษาจีนได้อยู่ในระดับเบื้องต้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05

2.3 ความสามารถในการใช้ภาษาจีนท้องถิ่น (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ผลการวิจัยพบว่า ในผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ 30 คน ภาษาจีนกลาง/แมนดารินเป็นภาษาถิ่นที่มีผู้ใช้ได้มากเป็นอันดับหนึ่ง คือสามารถใช้ได้ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ภาษาถิ่นรองลงมาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถใช้ได้คือ ภาษาจีนแต้จิ๋ว สามารถใช้ได้ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 ภาษาถิ่นที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถใช้ได้น้อยที่สุดคือภาษาจีนฮกเกี้ยน และภาษาจีนกวางตุ้ง มีจำนวนอย่างละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ส่วนภาษาจีนไหหลำเป็นภาษาที่ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามสามารถใช้ได้เลย

2.4 วัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาจีน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ผลการวิจัยพบว่า ในผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ 30 คน วัตถุประสงค์หลักในการใช้ภาษาจีนอันดับ 1 คือ เพื่อการประกอบธุรกิจ โดยมีผู้ตอบจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 วัตถุประสงค์รองลงมาคือ เพื่อติดต่อสื่อสารจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 วัตถุประสงค์ที่มีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ เพื่อศึกษาหาความรู้ โดยมีผู้ตอบเพียง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67

2.5 ผลการใช้ภาษาจีนในธุรกิจการงาน (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ทั้งหมด 30 คน ส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนช่วยในธุรกิจการงานทำให้ธุรกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นปานกลางมากที่สุด คือจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือทำให้ธุรกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยและเพิ่มขึ้นมากเท่ากันจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และทำให้ธุรกิจขยายตัวปกติจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 นั่นเอง

2.6 ความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจ (สอบถามเฉพาะผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนได้)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถใช้ภาษาจีนได้ทั้งหมด 30 คน ส่วนใหญ่มีความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจปานกลาง คือจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 รองลงมาคือมีความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจน้อย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และไม่มีผู้ตอบว่าไม่มีความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนกับธุรกิจเลย

2.7 วิธีการเรียนรู้ภาษาจีน

ผลการวิจัยพบว่า ในผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 64 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกวิธีเรียนรู้ภาษาจีนด้วยการเข้าอบรมระยะสั้นมากที่สุดคือ 49 คน คิดเป็นร้อยละ 76.56 รองลงมาคือวิธีการอื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เพลง วิทยุทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ

53.13 และมีผู้ตอบเลือกวิธีการเข้าชั้นเรียนน้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.63 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 3 สภาพและความสามารถของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัย โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 64 คน มีความรู้ในการใช้ภาษาจีนกลางอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 1.95$) โดยส่วนความสามารถที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้มากที่สุดคือ สามารถทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีน ($\bar{X} = 2.41$) ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง รองลงมาคือตัวพินอินและสะกดคำภาษาจีน ($\bar{X} = 1.68$) ตัวอักษรจีนแบบตัวย่อ ($\bar{X} = 1.64$) และความสามารถที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้น้อยที่สุดคือ ความเป็นมาและอักขระต่างๆ ในภาษาจีน และการใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรจีน ($\bar{X} = 1.46$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่าง มีลูกค้าชาวจีน/ลูกค้าเขียนภาษาจีน โดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$)

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้ภาษาจีนกลางของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัย โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในการเรียนรู้ภาษาจีนกลางอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) โดยทักษะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียนรู้มากที่สุดคือ สามารถเสนอขายสินค้าเป็นภาษาจีนได้ ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาคือ สามารถต้อนรับลูกค้าชาวจีนเป็นภาษาจีนได้ ($\bar{X} = 3.68$) และ ต้องการทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีนได้ ($\bar{X} = 3.51$) ส่วนทักษะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียนรู้มากที่สุดคือ การติดต่อสั่งซื้อสินค้าเป็นภาษาจีน ($\bar{X} = 1.48$)

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพฯ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำเอาประเด็นสำคัญในข้อวิจัยที่น่าสนใจมาอภิปรายผลเชื่อมโยงไปสู่ทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่มีมาก่อนได้ดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการใช้ภาษาจีน เกี่ยวกับทักษะในการใช้ภาษาจีน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามสามารถฟังภาษาจีนได้ 30 คนจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 64 คน และในจำนวนนี้สามารถพูดภาษาจีนได้ทั้งหมด 27 คน แต่สามารถอ่านได้มีจำนวน 20 คน และในทั้งหมดนี้มีระดับทักษะการเขียนได้ความชำนาญที่ต่างกัน ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลางเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีเชื้อสายจีน ประกอบธุรกิจการค้าในชุมชนเป็นเวลานาน บุคคลเหล่านี้มีเชื้อสายหรือสืบทอดการเรียนรู้ภาษาจีนมาจากบรรพ

บุรุษ หรือเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมในชุมชน ดังนั้นจึงมีความสามารถในการใช้ภาษาจีนได้ในระดับที่แตกต่างกันไปทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2.3 ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน พบว่าอันดับ 1 คือเพื่อการประกอบธุรกิจ โดยมีผู้ตอบ รองลงมาคือเพื่อติดต่อสื่อสาร ประกอบกับผลวิจัยในข้อ 2.6 เรื่องผลการใช้ภาษาจีนในธุรกิจ ที่เป็นปัจจัยความต้องการและความจำเป็นที่ก่อให้เกิดผลการขยายตัวทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการค้าที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีความต้องการของอับราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H Maslow) ได้อธิบายว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแสวงหาแนวทางที่จะตอบสนองความต้องการให้กับตนเอง ซึ่งมีหลายระดับ และจัดเรียงลำดับความต้องการได้ 7 ชั้นตอนตามที่ได้เรียบเรียงไว้ในบทที่ 2 ซึ่งอาจควบรวมเป็น 5 ชั้นตอนที่ว่ามนุษย์ต้องการมีปัจจัย 4 มิติสังคม ความรักความผูกพัน ต้องการการยอมรับยกย่อง เป็นที่นับถือ ภูมิใจ และต้องการรู้ความสามารถเห็นคุณค่าในตัวเอง พัฒนาศักยภาพสู่ความสำเร็จสูงสุดในชีวิต และมีความสุนทรียภาพด้วยความตระหนักในคุณค่าชีวิตที่แท้จริง และตามวัตถุประสงค์รองลงมาของผู้ตอบแบบสอบถามในข้อ 2.5 ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาจีนเพื่อการติดต่อสื่อสารที่มีจำนวนผู้ตอบ 26 คนนั้น ก็เป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นจุดสำคัญของการสื่อสารความเข้าใจในเรื่องภาษาว่าเป็นความจำเป็นยิ่งในชีวิต สอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสารในข้อ 4.2 ที่ว่าภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ผ่านระบบการศึกษาให้อ่านออกเขียนได้ และรับรู้ข่าวสารให้ก้าวทันโลกาภิวัตน์ของโลกปัจจุบันซึ่งสามารถทำในรูปแบบต่างๆ เช่น สนทนาพูดคุย อ่าน แต่ปัจจุบันนี้มีเทคโนโลยีใหม่ๆ รวดเร็ว ก้าวไกล เช่น การส่งแฟกซ์ การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือสมาร์ตโฟนในการส่งอีเมล ไลน์ เฟสบุ๊ก ฯลฯ

2.4 ด้านความต้องการเรียนรู้ภาษาจีนกลางของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ทักษะที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการเรียนรู้มากที่สุดคือ สามารถเสนอขายสินค้าเป็นภาษาจีนได้ รองลงมาคือสามารถต้อนรับลูกค้าชาวจีนเป็นภาษาจีนได้ เป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพูนั้น ชีวิตประจำวันคือการค้าขายพบปะชาวต่างชาติที่มาติดต่อค้าขาย จึงต้องการเรียนรู้ภาษาจีนกลางที่จะได้เสนอขายสินค้าและต้อนรับจับคู่เขาเหล่านั้นได้ ซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดเวลาที่ผ่านมาและตลอดชีวิตทุกๆ วันตลอดไปอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดการเรียนรู้หรือการศึกษาตลอดชีวิต (Life long education) ว่าเป็นการศึกษาต่อเนื่องผสมผสาน บูรณาการทุกเนื้อหา องค์ความรู้ทุกประเภท โดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาคุณภาพของชีวิตผู้เรียน ดังที่ สุมาลี สังข์ศรี (2543) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต คือการศึกษาทุกประเภทที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้ปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคลและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพ

ของแต่ละบุคคล (บทที่ 2 หน้า 7) และตรงกับการสัมภาษณ์ของ ศรัณย์ มนต์อาร์ักษ์ (2554) ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญของประเทศจีนต่อภาคธุรกิจไทยและโอกาสที่นักธุรกิจไทยจะประสบความสำเร็จในการติดต่อซื้อขายกับนักธุรกิจจีน ได้ระบุถึงความสำคัญของการใช้ภาษาจีนไว้ว่า ภาษาจีนเป็นภาษาที่สำคัญในการติดต่อค้าขาย ทำธุรกิจระหว่างกัน

จากประเด็นสังเกตที่สำคัญซึ่งได้อภิปรายมาทั้งหมดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพูมีปัญหาความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนกลางในชีวิตประจำวันแบบการศึกษานอกระบบตามอัธยาศัย ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนแบบการศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งมีเป้าประสงค์ต้องการเสริมทักษะการต้อนรับและการเสนอขายสินค้าให้แก่ลูกค้าชาวจีนหรือลูกค้าที่ใช้ภาษาจีนกลางในการสื่อสารเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน ที่ต้องค้าขายต้อนรับจับคู่กับชาวต่างชาติทุกวันตลอดมาและตลอดไป เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น และมีฐานะในการดำรงชีพที่สุขสมบูรณ์เป็นการพัฒนาต่อยอดให้เป็นที่ยอมรับในสังคม และสอดคล้องกับวรรณกรรมบทความของทิภาพ เข็มวัฒนา ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) เรื่องเรียนภาษาจีนอย่างไรใช้งานได้ คือ พูดทุกโอกาสที่มี

3. ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารให้ความสำคัญต่อการเรียนภาษาจีนกลางเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันในระดับปานกลาง และมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งไม่สามารถใช้ภาษาจีนกลางได้ ดังนั้น สมาคมชมรมการค้าเครื่องเงินควรมีบทบาทและตระหนักถึงปัญหาในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้เกิดความตื่นตัวที่จะระดมรงค์สร้างโอกาสการเรียนรู้ภาษาจีนกลางให้มากขึ้นและขยายวงกว้างออกไป เพื่อการรองรับยุคเศรษฐกิจการค้าเสรีที่จะมาพร้อมกับการเข้าร่วมอาเซียนที่จะมาถึงเร็วๆ นี้ ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะของการศึกษารั้งนี้

3.1.1 ด้านความสามารถของผู้ประกอบการในทักษะการฟังพูดอ่านเขียนภาษาจีน ยังมีอัตราส่วนน้อยถึงปานกลาง หากได้รับการพัฒนาจะเป็นผลดีต่อธุรกิจมากขึ้น เพราะจะได้รับโอกาสในการเพิ่มการค้าต่อกับลูกค้าได้สำเร็จมากขึ้น

3.1.2 ด้านความต้องการกับสภาพปัญหาของผู้ประกอบการ คือส่วนใหญ่มักไม่มีเวลาในการเข้าชั้นเรียน และไม่มีตำราหรือหลักสูตรที่เหมาะสม จึงควรเป็นการอบรมในระยะสั้นหรือหลักสูตรสัมมนาตามหัวข้อที่ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก โดยอ้างอิงจากการ

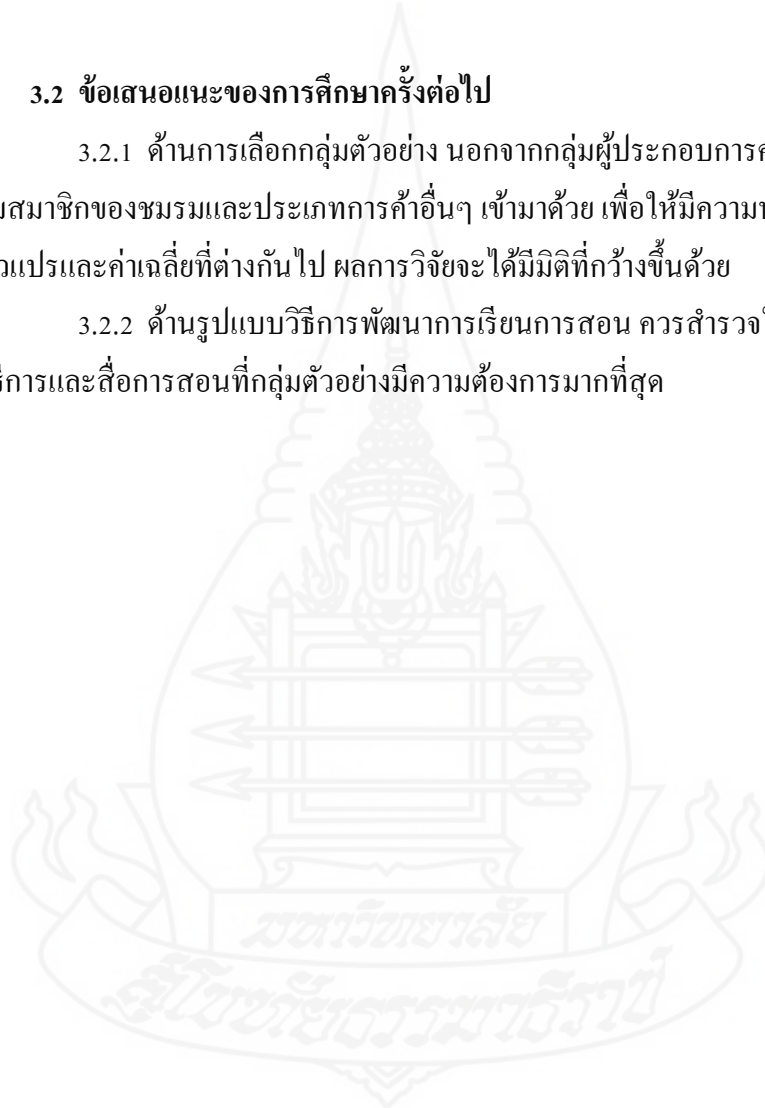

วิจัยที่สำรวจและเก็บข้อมูล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเรียนสนทนาเป็นหลัก โดยเฉพาะหัวข้อการเสนอขายสินค้าเป็นภาษาจีนได้ การต้อนรับลูกค้าด้วยภาษาจีนได้ และการทักทายแนะนำตัวเป็นภาษาจีนได้ ซึ่งผู้ประกอบการมีความต้องการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์มากในขณะที่มีความสามารถอยู่ในเกณฑ์น้อย และยังมีหัวข้อการใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรจีนได้ ซึ่งผู้ประกอบการมีความสามารถอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุดและมีความต้องการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ก็เป็นหัวข้อที่น่าสนใจเช่นกัน

3.2 ข้อเสนอแนะของการศึกษารั้งต่อไป

3.2.1 ด้านการเลือกกลุ่มตัวอย่าง นอกจากกลุ่มผู้ประกอบการค้าเครื่องเงินแล้ว ควรจะเพิ่มสมาชิกของชมรมและประเภทการค้าอื่นๆ เข้ามาด้วย เพื่อให้มีความหลากหลายมากขึ้น อาจจะมีตัวแปรและค่าเฉลี่ยที่ต่างกันไป ผลการวิจัยจะได้มีมิติที่กว้างขึ้นด้วย

3.2.2 ด้านรูปแบบวิธีการพัฒนาการเรียนการสอน ควรสำรวจในรายละเอียดถึงรูปแบบวิธีการและสื่อการสอนที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมากที่สุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ สวงนวนล. (2546). การศึกษาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ในสังกัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กรรณา เลิศพุดธิภิญโญ. (2543). การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนเอกชน. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- การพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คณะกรรมการ. (2550). หลักสูตรภาษาจีนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 - 4 จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: ขงสวัสดิ์ อินเตอร์กรุป.
- กุลนรี นุกิจรังสรรค์. (2551). สรุปผลงานวิจัย การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย : การศึกษานอกระบบ. เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2552 จาก <http://www.thaiworld.org>.
- ครูจีนภาคอีสาน, ชมรม. <http://zhongwendongbei.blogspot.com/> (20 สิงหาคม 2552)
- เชี่ยวชาญ ศิวะคุณาการ. (2551). การประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง (ขุนวิเศษนุกุลกิจอุทิศ). (สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ชุนย้ง แซ่เตียว. (2552). การสอนภาษาจีนในชั้นประถมศึกษา. บทความบนเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2552 จาก <http://edinno.sisaketedu1.go.th/nineboard/view.php?id=61252>.
- ชุนย้ง แซ่เตียว. (2551). สภาพและแนวทางการจัดการศึกษาภาษาจีน โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ. งานวิจัย ครูชำนาญการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1.
- ทวี ชีระวงศ์เสรี. (2551). สรุปผลงานวิจัย เรื่อง ความร่วมมือไทย-จีน ด้านการเรียนการสอนภาษาจีน. บทความจากเว็บไซต์ศูนย์โลกสัมพันธ์ไทย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2552 จาก <http://www.thaiworld.org>.
- นงลักษณ์ หมอยา. (2552). รายงานการสัมมนาการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งในการเรียนการสอนภาษาจีน. ณ โรงแรมแอมบาซาเดอร์ กรุงเทพฯ: เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2552 จาก www.inspect8.moe.go.th/chaina_lang2.htm.

- นพวรรณ พงษ์เจริญ. (2548). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของครูที่ผ่านการอบรมการสอนภาษาจีน ณ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประพิณ มโนมัยวิบูล. (2547). การสอนภาษาจีนในประเทศไทย. เอกสารการประชุมสัมมนาผลงานวิจัยเรื่อง การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในระดับต่างๆ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กุลละวณิชย์. (2547). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและความต้องการภาษาต่างประเทศในภาคกลาง ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกของไทย. คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2547). ชุดโครงการนโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของไทย. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). นำร่องเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยเรื่อง ฐานรากการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2549). วิจัยฐานรากการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรารถนา กาลเนากุล. (2546). ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศของภาคใต้. คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผู้เงินจุ. (2545). หลักไวยากรณ์จีน. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พรหทัย จันทรกานตานนท์. (2549). การศึกษาสถานภาพการจัดการโรงเรียนเอกชนที่สอนภาษาจีนในหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- พัญนี ตั้งยี่นง และ สุรีย์ ชูณหะเรืองเดช (2551) สรุปรายงานวิจัย การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย: ระดับอุดมศึกษา. บทความจากเว็บไซต์ศูนย์โลกสัมพันธ์ไทย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2552
จาก http://www.thaiworld.org/th/include/answer_search.php?question_id=831.
- พิชัย รัตนพล. (2512). วิวัฒนาการการควบคุมโรงเรียนจีน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- ยุพกา พุกุชิม่า สร้อยสุดา ณ ระนอง และ กนกพร นุ่มทอง. (2550). *แนวโน้มการศึกษาภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ – เปรียบเทียบเรื่องแรงจูงใจ*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เขवालักษณ์ อภิชาติวัลลภ. (2549). *ข้อมูลพื้นฐานการเรียนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. งานวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รณพล มาสันติสุข. (2551). *การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับชั้นประถมศึกษา-มัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา.
- วีรวรรณ สุธีรไกรลาศ. (2551). *เอกสารหลักสูตรการศึกษาทางไกล ประเภทการศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตรภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร*. สถาบันการศึกษาทางไกล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานความสัมพันธ์ต่างประเทศ, ธนาคารกสิกรไทย. (2548). *สรุปสาระการสัมมนาวิชาการ ไทย-จีน เรื่องบนเส้นทางความสัมพันธ์ ไทย-จีน*. 28 มีนาคม 2548 ณ ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่, กรุงเทพฯ.
- สุทธิชาติ ขอบดี. (2549). *ปัจจัยการเลือกเรียนภาษาจีนกรณีศึกษาโรงเรียนที่เปิดหลักสูตรสอนภาษาจีนอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต*. (สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สุวรรณ สมบุญสุขโขและคณะ. (2543). *ชุดการเรียนภาษาจีนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบ IMM*. งานวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สุวิชัย โกศลยะวัฒน์. (2543). *แนวทางการพัฒนาโรงเรียนนโยบายพิเศษในจังหวัดชลบุรี: กรณีศึกษาเฉพาะ โรงเรียนสอนภาษาจีน*. รายงานการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- หวัง หยวนหยวน. (2551). *ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างไทย-จีน: กรณีศึกษาการเรียนการสอนภาษาจีนในสถาบันการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอนก กิมสุวรรณ. (2546). ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้
ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ. คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

中国互联网新闻中心《方兴未艾的泰国华文教语》(2007年8月8日)

<http://www.china.org.cn/chinese/WISI/2252.htm>

李俊, 吴苑妃. (2006) 《中国大陆与台湾的中文之差别》中国学研究期刊, 年第 1 期。

褚佩, 金及逵. (2002) 《汉语多音字学习手册》北京大学出版社, 北京。

张斌. (2002) 《新编现代汉语》复旦大学出版社: 上海。

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

**แบบสอบถามเรื่อง ปัญหาและความต้องการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
ของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพฯ**

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่สังกัดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสำรวจ ข้อเท็จจริง ทศนคติ ความคิดเห็น เกี่ยวกับ “ปัญหาและความต้องการเรียนภาษาจีนกลางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้ประกอบการค้าบนถนนข้าวสารในย่านบางลำพู กรุงเทพฯ” เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยค้นคว้าอิสระเชิงสำรวจ ในสาขาศึกษาศาสตร์ เอกบริหาร การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ของนางฉันทพร เชนชนะสุนทร โปรดกรุณาให้ความร่วมมือตอบคำถามทุกส่วนทุกข้อให้ครบถ้วน ขอขอบคุณค่ะ

คำชี้แจง แบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความสามารถในการใช้ภาษาจีน

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 25 25-39 ปี 40-54 ปี 55 ปีขึ้นไป
3. อาชีพและตำแหน่ง ระดับพนักงาน ระดับผู้จัดการ เจ้าของกิจการ
4. ระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยม มัธยมถึงปวส.
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
5. ภาษาต่างประเทศที่พูดได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลาง อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 2 ความสามารถในการใช้ภาษาจีน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. ท่านมีความสามารถในการใช้ภาษาจีนหรือไม่
  - ได้   ไม่ได้ (หากตอบไม่ได้ ไม่ต้องตอบข้อ 2-7 ให้ข้ามไปตอบข้อ 8-10)
2. ท่านมีทักษะในการใช้ภาษาจีนด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ฟัง   พูด   อ่าน   เขียน
3. ระดับความสามารถในการใช้ภาษาจีนของท่าน

3.1 การฟัง	☐ คล่องแคล่ว	☐ ปานกลาง	☐ เบื้องต้น
3.2 การพูด	☐ คล่องแคล่ว	☐ ปานกลาง	☐ เบื้องต้น
3.3 การอ่าน	☐ คล่องแคล่ว	☐ ปานกลาง	☐ เบื้องต้น
3.4 การเขียน	☐ คล่องแคล่ว	☐ ปานกลาง	☐ เบื้องต้น
4. ความสามารถทางภาษาจีนที่ท่านใช้คือภาษาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ จีนกลาง/แมนดาริน	☐ จีนแต้จิ๋ว	☐ จีนฮกเกี้ยน
☐ จีนแคะ	☐ จีนไหหลำ	☐ จีนกวางตุ้ง
5. ท่านใช้ประโยชน์จากการใช้ภาษาจีนเพื่อวัตถุประสงค์ใดบ้าง (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

☐ เพื่อติดต่อสื่อสาร	☐ เพื่อศึกษาหาความรู้	☐ เพื่อความบันเทิง
☐ เพื่อรับข่าวสาร	☐ เพื่อการประกอบธุรกิจ	☐ เพื่อการสมาคม
6. ภาษาจีนช่วยให้ธุรกิจการงานของท่านขยายตัวเพียงใด

☐ ปกติ	☐ เพิ่มขึ้นเล็กน้อย	☐ เพิ่มขึ้นปานกลาง
☐ เพิ่มขึ้นมาก	☐ ไม่เพิ่มเลย	
7. ท่านมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาจีนในธุรกิจและชีวิตประจำวันของท่านมากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ ไม่มีเลย
------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------
8. หากท่านต้องการเรียนรู้ภาษาจีน ท่านคิดว่าท่านจะเรียนรู้ด้วยวิธีใด

☐ เรียนรู้ด้วยตนเอง	☐ เข้าอบรมระยะสั้น
☐ เข้าชั้นเรียน	☐ วิธีการอื่นๆ เช่น.....

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความรู้และปัญหาในภาษาจีนกลาง	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
1. ท่านเคยศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนกลางมาก่อน					
2. ท่านมีลูกค้าชาวจีนหรือลูกค้าพูดภาษาจีน					
3. ท่านรู้จักตัวเลขและนับเลขในภาษาจีนได้					
4. ท่านบอกวันเวลาเดือนปีในภาษาจีนได้					
5. ท่านทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีนได้					
6. ท่านรู้จักตัวพินอินและสะกดคำภาษาจีนได้					
7. ท่านรู้จักความเป็นมาและอักขระต่างๆ ในภาษาจีน					
8. ท่านรู้วิธีเขียนตัวอักษรจีนตามหลักภาษาจีน					
9. ท่านรู้จักตัวอักษรจีนแบบตัวย่อ					
10. ท่านรู้จักตัวอักษรจีนแบบตัวเต็ม					
11. ท่านใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรจีนได้					
12. ท่านนัดหมายกับลูกค้าทางโทรศัพท์ที่เป็นภาษาจีนได้					
13. ท่านสั่งอาหารเครื่องดื่มเป็นภาษาจีนได้					
14. ท่านบอกสถานที่และเส้นทางเป็นภาษาจีนได้					
15. ท่านเรียกญาติและบุคคลในครอบครัวเป็นภาษาจีนได้					
16. ท่านต้อนรับลูกค้าที่พูดจีนด้วยภาษาจีนได้					
17. ท่านเสนอขายสินค้าเป็นภาษาจีนได้					
18. ท่านเจรจาติดต่อสั่งซื้อสินค้าเป็นภาษาจีนได้					
19. ท่านสามารถต่อรองราคาสินค้าเป็นภาษาจีนได้					
20. ท่านอธิบายวิธีการจัดส่งสินค้าเป็นภาษาจีนได้					

หมายเหตุ ช่องหมายเลข 1 คือ น้อยที่สุด, ไม่ได้-ไม่มี, ไม่ต้องการ

ช่องหมายเลข 5 คือ มากที่สุด, สูงที่สุด, ต้องการที่สุด

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความต้องการเรียนภาษาจีนกลาง	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ท่านต้องการศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนกลาง					
2. ท่านต้องการพูดภาษาจีนกับลูกค้าชาวจีน					
3. ท่านต้องการเรียนรู้ตัวเลขและการนับเลขในภาษาจีน					
4. ท่านต้องการบอกวันเวลาเดือนปีในภาษาจีนได้					
5. ท่านต้องการทักทายและแนะนำตัวเป็นภาษาจีนได้					
6. ท่านต้องการเรียนรู้ตัวพินอินและการสะกดคำภาษาจีน					
7. ท่านต้องการเรียนรู้ความเป็นมาและอักขระต่างๆ ในภาษาจีน					
8. ท่านต้องการเรียนรู้วิธีเขียนตัวอักษรจีนตามหลักภาษาจีน					
9. ท่านต้องการเรียนรู้ตัวอักษรจีนแบบตัวย่อ					
10. ท่านต้องการเรียนรู้ตัวอักษรจีนแบบตัวเต็ม					
11. ท่านต้องการใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรจีนได้					
12. ท่านต้องการนัดหมายกับลูกค้าทางโทรศัพท์เป็นภาษาจีนได้					
13. ท่านต้องการสั่งอาหารเครื่องดื่มเป็นภาษาจีนได้					
14. ท่านต้องการบอกสถานที่และเส้นทางเป็นภาษาจีนได้					
15. ท่านต้องการเรียกญาติและบุคคลในครอบครัวเป็นภาษาจีนได้					
16. ท่านต้องการต้อนรับลูกค้าที่พูดจีนด้วยภาษาจีนได้					
17. ท่านต้องการเสนอขายสินค้าเป็นภาษาจีนได้					
18. ท่านต้องการเจรจาติดต่อสั่งซื้อสินค้าเป็นภาษาจีนได้					
19. ท่านต้องการสามารถต่อรองราคาสินค้าเป็นภาษาจีนได้					
20. ท่านต้องการอธิบายวิธีการจัดส่งสินค้าเป็นภาษาจีนได้					

ขอขอบคุณมากที่ท่านกรุณาใช้เวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลครั้งนี้

นางฉัญพร เดชชนะสุนทร

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางณัฏพร เดชชนะสุนทร
วัน เดือน ปีเกิด	8 สิงหาคม 2497
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	ธุรกิจเครื่องเงินส่งออก
ตำแหน่ง	เจ้าของกิจการ

